БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 35 (3834)
12 ФЕВРАЛЬ 1979 й.
ДУШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

МУСОБАҚА ҒОЛИБЛАРИГА ШОН-ШАРАФЛАР

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитети ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, 1978 йил планини муваффақиятли бажариш учун иттифоқдош ва автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, автоном округлар, шаҳар ва қишлоқ районлари, саноат, ишлаб чиқариш, илмий-ишлаб чиқариш, хўжаликлараро агросаноат бирлашмалари ва бошқа бирлашмалар, булардаги ишлаб чиқариш корхоналари, корхоналар, қурилишлар, колхозлар, совхозлар, илмий-тадқиқот, лойиҳалаш, конструкторлик ташкилотлари ҳамда бошқа ташкилотлар ва муассасалар, олий ўқув юртлари коллективларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларини кўриб чиқдилар.

Қабул қилинган қарорда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Совет Иттифоқи меҳнаткашлари партия XXV съездининг қарорларини амалга ошира бориб, мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиётида янги буюк муваффақиятларни қўлга киритдилар. Халқ турмушининг моддий ва маданий даражаси юксалди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитети қуйидагиларни ғолиблар деб топдилар ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотладилар:

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР

1978 йилда халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришилган муваффақиятлар учун:

РСФСР
Украина ССР
Белоруссия ССР
Ўзбекистон ССР
Қозоғистон ССР
Грузия ССР
Озарбайжон ССР
Литва ССР
Арманистон ССР

АВТОНОМ РЕСПУБЛИКАЛАР, ЎЛКА ВА ОБЛАСТЛАР

Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, 1978 йилда иқтисодий ва социал ривожланиш планини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида энг юксак натижаларга эришганликлари учун:

Ўзбекистон ССРдан — Наманган области, Самарқанд области, Тошкент области;

* * *

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиққан республикалар, ўлка, область, шаҳар, районлар, автоном округларнинг меҳнаткашларини, саноат, қурилиш, транспорт, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳалар бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотлари коллективларини қизғин табриклайдилар ва ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар, мамлакатнинг барча меҳнаткашлари партия XXV съездининг, КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль ва ноябрь Пленумларининг тарихий қарорларини бажара бориб, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, 1979 йил планлари ва мажбуриятларини ҳамда беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун умумхалқ социалистик мусобақаси байроғини янада баланд кўтариб борадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

БУТУНИТТИФОҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИНИНГ ҒОЛИБЛАРИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитети 1978 йилда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, планни муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунларини кўриб чиқиб, Ўзбекистон ССРдан қуйидагиларни мусобақа ғолиблари деб топдилар ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотладилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ БЎЙИЧА

Тошкент шаҳри,

Бўка районн,

Тошкент районн

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар.

Октябрь Революцияси орденли ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли К. Е. Ворошилов номли Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи,

«Узпромвентиляция» трестининг Тошкент область суғориш системалари бошқармаси,

Сут саноати Тошкент ишлаб чиқариш бирлашмаси,

Тошкент ёғ-мой комбинати,

Ангрен шаҳридаги «Ҳурмат Белгиси» орденли «Узбекшахтострой» қурилиш тресты,

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Алмаликсвинецстрой» қурилиш тресты,

Кўмир қазиб чиқариш бўйича Ўрта Осиё ишлаб чиқариш бирлашмаси,

Марказлаштирилган юк ташиш бўйича Тошкент шаҳар автомобиль ишлаб чиқариш тресты,

«Главташкентстрой» нинг «Ҳурмат Белгиси» орденли 1-Тошкент уйсозлик комбинати,

Янгийўл районидаги Ҳ. Турсунқулов номли колхоз коллективлари

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар ва СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг Бутуниттифоқ «Ҳурмат тахтаси»га ёзилдилар.

Тошкентдаги 4-нон маҳсулотлари комбинати,

М. Т. Тошмуҳамедов номли Тошкент грампластинкалар заводи,

Оҳангарон цемент комбинати,

Балиқ саноатининг Қўрғонча посёлкасидаги «Балиқчи» экспериментал кўргазмали ишлаб чиқариш бирлашмаси,

«Сельтрансспецстрой» тресты,

Бордонкўл посёлкасидаги «Ҳурмат Белгиси» орденли Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги номли 2-йўл қурилиши бошқармаси,

Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози коллективлари

САЙЛОВЛАР КУНИНИ ЯНГИ МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ БИЛАН КУТИБ ОЛАМИЗ

Абдужаббор Каримов бир неча йилдан буён шаҳримиздаги кўн-галантерия фабрикасида чарм қирқувчи бўлиб, самарали ишлаб келяпти. Ҳалол тер тўкаётган бу ишчи «Коммунистик меҳнат зарбдори» деган юксак номга сазовор бўлди. У айни кунларда 1979 йилнинг ноябрь ойи ҳисобига маҳсулот топширмоқда.

И. Шоиноғомов фотоси.

Кўтаринки руҳда

Шаҳримиздаги 2521-автоколоннанинг кўплаб ишчилари СССР Олий Советига сайловлар кунини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун астойдил тер тўкмоқдалар. Айниқса, «Ҳурмат белгиси» ордени кавалери И. Жевлаков етакчилик қилаётган ва А. Муталов бошчилигидаги комсомол-ёшлар бригадалари коллективлари меҳнатда жонбозлик кўрсатишмоқда. Коллективнинг юксак ғайрати-шижоати туфайли январь ойи топшириғи ҳам муваффақиятли уддаланди. Транспортчилар мазкур ойда 292 минг тонна халқ хўжалик юкларини ташиб бердилар.

Автоколоннанинг бу илғор коллективлари социалистик мусобақада доимо пешқадамлик қилиб, коллектив ютуғига салмоқли ҳисса қўшиб келишяпти.

Корхона шофёрлари транспортни моҳирона бошқариш, юк ортиш ва тушириш жараёнларини қисқартириш, ремонт ишларини яхшилаш туфайли ана шундай ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Сайловолди зарбдор вахтасида кўтаринки руҳ билан меҳнат қилаётган автоколонна шофёрлари янги оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилишяпти. Ўтган йили СССР Конституциясининг бир йиллигини беш йилликнинг уч йили топшириғини адо этиш билан кутиб олган В. Макаров, А. Обидов, С. Худойбердиев, К. Хусанов каби ўнлаб ишчилар СССР Олий Советига сайловлар кунини ўз меҳнат календарида 1980 йилнинг июнь ойини очиш билан кутиб олишга бел боғладилар.

Вақтдан ўзиб

«Таштрансспецстрой» қурилиш трестининг бинокорлари Тошкент шаҳри қурилиш Бош бошқармаси бунёд этаётган кўп турар жойлар, маданий-маиший иншоотлар ва саноат объектларини фойдаланишга топширилишига катта ҳисса қўшишади. Чунки, трест бош пудратчи коллективларнинг ёрдамчи пудратчиси ҳисобланиб, у объектларга канализация, телефон тармоқларини ўтказиш, теварак-атрофни текислаб, асфальт, бетон новлар ўрнатиш каби ишларни амалга оширади.

Шунинг учун ҳам трест бинокорлари иш вақтидан унумли фойдаланишиб, план топшириқларини ошириб адо этишмоқда. Коллекив ўртасида беш йиллик тўртинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган меҳнат беллашувида В. Азизов, Ф. Холов, Т. Эсонбоев, Р. Ходиев бош бўлган бригадалар пешқадамлик қилишяпти. Бу бригадалар шу кунларда 1979 йилнинг учинчи квартали меҳнат календари бўйича ишлашаётир.

Май ойи ҳисобига

«Правда Востока» кўчасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг газета ротация комплекси қурилиши жадал суръатларда амалга оширилмоқда. Объектда Тошкент шаҳри қурилиши Бош бошқармасига қарашли 11-«Висотстрой» тресты 17-қурилиш бошқармасининг Николай Егоров бошлиқ бригадаси меҳнат қилмоқда.

Бригада бунёдкорлари беш йилликнинг учинчи йилини юксак меҳнат ютуқларини қўлга киритиш билан якунлашган эдилар. Бу йил ҳам иш суръати ва сифатини бўшаштиришмаяпти. Кунлик топшириқларни 120—130 процентдан бажаришмоқда.

БУГУН

бригада ўз меҳнат календарида май ойини кутиб олди.

Коллектив қўлга киритаётган ютуқларга А. Узоқов, Е. Статюк, А. Иброҳимов, Б. Иванов сингари қурувчилар катта улуш қўшишмоқда. СССР Олий Советига сайловлар кунини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдираётган бригада қурувчилари улуғ айёмгача планга қўшимча бир неча минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга қарор қилишган.

Суръатни сусайтирмай

Шампан виноларн заводи коллективи беш йилликнинг зарбдор йилида соҳа корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақада икки марта ғолиб чиқиб, СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги ва Бутуниттифоқ озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритди. Йиллик план ва мажбуриятлар муддатидан илгари бажарилиб, топшириққа қўшимча 200 минг сўмликдан ортиқ маҳсулот тайёрланди. Заводда янги йилдаги меҳнат суръатлари ҳам чакки эмас. Январь ойининг ўзида топшириққа қўшимча тайёрланган маҳсулот 18 минг сўмликка етди. Ҳозир бу ерда ҳар куни конвейердан 18—19 минг сўмлик маҳсулот туширилиб олиниб, савдо тармоқларига юбориляпти. Йил бошидан бери тайёрланган маҳсулот эса 700 минг сўмликдан ошиб кетди. Коллектив февраль ойи топшириғини ҳам муддатидан илгари бажариш учун интиляпти.

Коллективдаги ўзаро социалистик мусобақада В. Бозорова бошлиқ биохимия цехи, Ш. Отабеков бошлиқ ўраш ва қадоқлаш цехи азаматлари намуна бўлишяпти. Бу коллективлар ҳозир ўнинчи беш йиллик графигидан бир ой илгарилаб меҳнат қилишяпти.

1979 йил 4 МАРТ ЯКШАНБА — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

АГИТПУНКТ ЧИРОҚЛАРИ ЧОРЛАЙДИ

Репортаж

СССР Олий Советига бўладиган сайловларга Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатининг меҳнаткашлари худди катта байрамга бўлгандек тайёргарлик кўрмоқдалар.

Давлат ҳокимиятининг олий органига депутатликка Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, илғор тўқувчи Дилбар Баратовна Қулматованинг номзоди кўрсатилганлиги коллектив учун катта қувончли воқеа бўлди. Тўқувчилар яқинлашиб келаётган умумхалқ байрамини муносиб меҳнат совғалари билан нишонлашга аҳд қилдилар.

Сайлов участкаларида сайловга тайёргарлик ишлари ҳар тарафлама қизитиб юборилди. Сайловчилар учун еттита агитпункт эшиклари кенг очиб қўйилган. Уларда иш олиб бориш учун ўнлаб корхоналарнинг активистлари агитаторлар қилиб сайланганлар.

Агитаторлар сайловчиларнинг турар жойлари ва рўйхатларини аниқлаш билан шуғулланмоқдалар, корхоналарда, аҳоли истиқомат қиладиган жойларда сайловлар тўғрисида суҳбатлар олиб бормоқдалар, агитпунктларда навбатчилик қилмоқдалар. Айниқса корхонанинг биринчи бор овоз берувчи ёш ишчиларига алоҳида эътибор берилмоқда.

Тўқимачиларнинг Маданият саройидаги плакатлар, транспорантлар, шиорлар узоқдан кўзга ташланади. 81/124-сайлов участкасининг агитпункти шу масканга жойлашган бўлиб, унда 43 агитатор иш олиб бормоқда.

— Сайлов куни яқинлашган сари, агитпунктга келувчилар сони ҳам ортиб бормоқда, —дейди агитпункт мудири Г. Яковлева.— Сайловчилар мамлакатимизнинг ташқи ва ички сиёсати масалалари билан, ривожланган социализм жамиятининг бундан буёнги истиқболи билан қизиқмоқдалар.

Уларнинг бундай саволларига агитпунктдаги кўп сонли газеталар, журналлар, статистика маълумотларидан, агитаторларнинг суҳбатларидан жавоб олиш мумкин. Агитаторлар ўз сўзларида социалистик турмуш тарзини, партия ва давлатимизнинг совет кишилари ҳақида кўрсатаётган ғамхўрликларини аниқ характерлаб бермоқдалар, бундан буёнги ривожланиш истиқболларини корхона ҳаётидан мисоллар келтириб ҳикоя қилмоқдалар.

Комбинатда кейинги йилларда партия ва ҳукуматнинг меҳнаткашлар тўғрисида кўрсатаётган катта ғамхўрликларидан гувоҳлик берувчи бекиёс ўзгаришлар юз берди. Техникавий қайта қуролланиш тез суръатларда олиб борилмоқда. Эскирган дастгоҳларнинг ярмидан кўпроғи янги, автоматлаштирилган, юқори унумли, қулай ускуналар билан алмаштирилди.

Тўқимачилар шаҳарчаси микрорайони кун сайин ўсиб, ободонлашмоқда. Эски иморатлар ўрнида кўп қаватли, чиройли, замонавий уйлар қад кўтарди. Ўтган йили уларда тўқувчиларнинг 151 оиласи уй тўйларини ўтказишди. Бир вақтнинг ўзида 205 минг сўмлик ҳажмида уй-жой, маданий-маиший бинолар сифатли ремонтдан чиқарилди.

«Текстильщик» стадиони, Маданият саройи реконструкция қилинмоқда. Микрорайонда кам оилалилар учун иккита ҳамда кўп квартирали катта уй топширилиш арафасида. Яқинда бу уйларга тўқувчиларнинг 200 оиласи кўчиб ўтади. Агитаторлар шулар ҳақида сайловчиларга сўзлаб бермоқдалар.

Ип-йигирув фабрикаси партия комитети оталиқ кўрсатаётган агитпункт эшиклари эрталаб соат 10 дан кеч соат 7 гача очиқ. Унинг иш планида турли тадбирлар белгиланган. «Социалистик демократия амалда» лекторийси ташкил этилган. Сайловчиларга вокаль-чолғу ансамбли, бадиий сўз театри ҳамда «Оптимист» студияси театри, рус рақс коллективи томоша кўйиб берадилар. Тез орада «Ҳаммаси инсон учун» кинолекторийси иш бошлайди.

Агитаторлар сайлов округи территориясида жойлашган комбинатнинг ёшлари яшайдиган ётоқхоналарда, педагогика институти, ҳисоб-бухгалтерия техникумининг ёш сайловчилари ўртасида суҳбатлар олиб боришмоқда.

Комбинат активистлари олдида ҳали катта ишлар турибди. Сайлов кампанияси ўзининг навбатдаги муҳим босқичига ўтди. Шунинг учун ҳам агитаторлар СССР Олий Советига сайловлар юксак даражада ўтиши учун қўлларидан келган ҳамма ишларни қилмоқдалар. Лаборатория инженери А. Попова, лаборатория бошлиғи П. Пивкина, йигирув цехи бошлиғи В. Сисоева, бош механик ўринбосари Ю. Ларгин, электрик В. Шушаков, инженер М. Салимов, ўровчи Р. Якупова, мастер ёрдамчиси Л. Балабоновалар энг яхши агитаторлар ҳисобланишади.

В. АПАСОВ.

Мурожаатдан руҳланиб

Чилонзор районидаги 131-мактаб биносига жойлашган 80/40-сайлов участкасининг агитпункти шу кунларда оммавий-сиёсий ва маданий ишлар марказига айланди. КПСС Марказий Комитетининг мамлакатимизнинг барча сайловчилари, гражданларига Мурожаати агитаторларни янада руҳлантирди. Агитпункт мудири, Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси Қ. Турсунов бошчилигидаги З. Абдураҳмонова, А. Азимов, М. И. Политаева, Е. Наимов ва бошқа агитаторлар сайловчилар ўртасида тушунтириш ишларини авж олдиришяпти.

Куни кеча агитпунктда навбатдаги лекция уюштирилди. Ф. Энгельс номидаги Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтининг фалсафа кафедраси мудири, доцент С. Облоқулов «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг барча сайловчилари, гражданларига Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Мурожаати» мавзуида лекция ўқиди.

«ПРАВДА» саҳифаларида

● «Бирдамликнинг қудратли кучи» — газетанинг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

● Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси, ЧССР ташқи ишлар министри Б. Хнеупек Совет ҳукуматининг таклифига биноан 1979 йил февраль ойининг иккинчи ярмида Совет Иттифоқига келади.

● «План — ҳар бир коллектив ҳаётининг қонуни» катта сарлавҳаси остида навбатдаги Бутуниттифоқ мусобақаси кундалиги саҳифаси эълон қилинган.

● Мамлакатимиз ҳаётига доир янгиликлар, чет эллардан олинган хабарлар, спорт хабарлари босилган.

СУРАТДА: Тошкент алоқа электротехника институти қошидаги 39/88-сайлов участкасига қарашли агитпунктнинг ишчан агитаторларидан (чапдан-ўнгга) Ю. Шульга ва А. Комилов ўртоқлар ўзларига тегишли сайлов участкаларига йўл олишмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА

ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Фридрих Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтида студентлар илмий жамияти ишлари якунига ва жамиятнинг 1979 йилги вазифаларига бағишланган илмий конференция ўтказилди.

Уч кун давомида институтнинг инглиз, немис, француз тиллари факультетлари, кечки ва сиртқи факультетларида жами 612 та доклад тингланди. КПСС тарихи, илмий коммунизм, педагогика ва психология, чет тиллар грамматикаси, фонетикаси, лексикаси, стилистикаси, ўзбек тилшунослиги, фразеология каби секцияларида студентлар сермазмун докладлари билан тингловчиларни мамнун қилдилар. Студентлардан Г. Исмоилова, Р. Батиева, С. Йўлдошева, С. Умарова, С. Рўзимовалар сермазмун докладлари учун студентлар илмий жамиятининг дипломлари билан мукофотландилар.

Анжуман қатнашчиларининг 7 та доклади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Кичик ер», «Тикланиш» ва «Қўриқ» асарларининг муҳим аҳамияти ҳақида ҳикоя қилиб берди.

К. ЖУМАНИЁЗОВ.

ТУРЛИ МАВЗУДА

Яқинда Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг бир группа ўқитувчилари Сергели районига ташриф буюрдилар. Район сайловчилари билан СССР Конституцияси ва Ўзбекистон Конституцияси билан боғлиқ бўлган турли мавзуларда бир қатор лекциялар ўқилди. Айниқса 58/101-сайлов участкасининг агитпунктида юридик фанлари кандидати Д. И. Бернштейннинг сайловчилар ҳузурида қилган лекцияси мароқли бўлди. Сайлов участкасининг агитаторлари нотиққа бир неча саволлар билан мурожаат қилдилар. Д. И. Бернштейн совет сайлов системаси, СССР гражданларининг ҳуқуқ ва бурчлари, совет турмуш тарзи тўғрисида берилган саволларга муфассал жавоб қайтарди.

М. МУХТОРОВ,
«Билим» жамияти Сергели район ташкилотининг масъул секретари.

Маданий хизмат

Глиэр номли маданият уйининг бадиий ҳаваскорлари Чилонзор районидаги 76/36-сайлов участкасининг ёш сайловчиларига маданий хизмат кўрсатди. Ижодий коллектив билан учрашувга электронтехника заводининг ётоқхонасида истиқомат қилувчилар ва «Главташкентстрой» ишчи ва хизматчилари келишди. Ҳаваскорлик коллективи қатнашчилари ёшлар ҳаётидан ҳикоя қилувчи спектакль кўрсатишди.

Ана шу сайлов участкасида сайловчилар билан ўтказилаётган учрашувларда юристлар, педагоглар ва бошқа соҳа мутахассислари қатнашяптилар. Бадиий ҳаваскорларнинг чиқишлари тематик кечалар уюштирилмоқда.

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

ЗАМОН ТАҚОЗОСИ

Женевадаги қуролсизланиш билан шуғулланувчи комитетнинг эндиликда кенг составда иш кўраётган сессиясида социалистик мамлакатлар янги муҳим ташаббус кўрсатдилар. СССР, Болгария, Венгрия, ГДР, Монголия, Польша ва Чехословакия делегациялари ядро қуролининг барча турларини ишлаб чиқаришни тўхтатиш ва унинг запасларини аста-секин камайтириб ва ниҳоят тамомила тугатиш хусусидаги музокаралар тўғрисида ишчи комитетига ҳужжат тақдим этдилар. Ҳужжатдаги таклифларга музокараларни шу йилнинг ўзидаёқ бошлаб юбориш мақсадида мазкур сессия давомида тайёргарлик маслаҳатига киришиш ҳақида конкрет тавсиялар киритилган.

Совет Иттифоқи ядро қуроли яратилган пайтдан бери уни тақиқлаш ва тугатишни изчиллик ва қатъият билан талаб этиб келмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг нутқларида бу сиёсий йўл ўзининг ёрқин ифодасини топди ва ривожлантирилди.

Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг ўтган йил ноябрь ойида Москвадаги сиёсий маслаҳат комитети кенгашида қабул қилинган декларациясида ядро қуролини давлатлар аслаҳахонасидан чиқариб ташлаш муҳим вазифа эканлиги таъкидланди.

Социалистик мамлакатларнинг янги ташаббуси дарҳол жаҳон жамоатчилигининг диққат-эътиборини ўзига тортди. Бу бежиз эмас, албатта. Чунки, бу ташаббус халқларнинг истаги ва орзу-умидларига мос бўлиб тушади. Шу истаклар ва орзу-умидлар Жаҳон Тинчлик Кенгашининг яқинда Берлинда бўлиб ўтган сессиясида ёрқин намойиш қилинди. Тинчлик тарафдорлари планетамиздаги барча халқларга мурожаат қилиб, энг муҳим вазифа — қуролланиш пойгасини тўхтатишни ҳал этишга қатъий азму-қарор қилганликларини билдирдилар. Сессия иштирокчилари ҳозирги вақтда қуролланиш пойгасини амалда чеклаб қўйишга ва тўхтатишга дарҳол киришиш учун реал имкониятлар мавжуддир, деган муҳим хулосага келдилар. Улар ядро қуроли ва нейтрон бомбага, ҳарбий бюджетларга қатъиян қарши эканликларини билдирдилар. Тинчлик учун курашчилар тинчликни сақлаб қолиш учун алоҳида жавобгар бўлган бешта ядровий давлат — АҚШ, СССР, Буюк Британия, Франция ва Хитойга мурожаат қилиб, ядро қуролининг барча турларини ҳарбий аслаҳахоналардан чиқариб ташлаш мақсадида дарҳол музокараларни бошлаш ҳақида мурожаат қилдилар.

Шундай қилиб, қуролсизланиш билан шуғулланувчи комитетда социалистик мамлакатларнинг кўрсатган янги ташаббуси тинчлик тарафдорлари талабларига, Жаҳон Тинчлик Кенгаши ҳужжатларида билдирилган хоҳиш-иродага тамомила мосдир. Социалистик мамлакатлар янги жаҳон уруши келиб чиқиши хавфининг олдини олиш учун, кишиларнинг ялпи қирилиши хавфига қарши курашчиларнинг биринчи сафида бораётганликларини ёрқин намойиш қилмоқдалар.

Ядро қуролини ишлаб чиқаришни тўхтатиш замон тақозосидир.

И. АБЛАМОВ,
ТАСС шарҳчиси.

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ТЎРТИНЧИ ЙИЛИДА ЗАРБДОР МЕҲНАТ ҚИЛАМИЗ

> «Планнинг муддатидан илгари бажарилиши учун оғишмай интилиш керак.»
>
> В.И.ЛЕНИН.

Ленин, Фрунзе ва Сергели районлари меҳнаткашларининг 1979 йилга қабул қилган ўзаро социалистик мусобақаси тўғрисида

ШАРТНОМА

Илғорлар тажрибаси — барчага

Ленин, Фрунзе ва Сергели районларида бўлиб ўтган партия-хўжалик активи йиғилишларида меҳнат коллективларининг социалистик мусобақаси натижалари чуқур анализ қилинди, КПСС Марказий Комитети ноябрь (1978 йил) Пленуми қарорлари асосида 1979 йилдаги иқтисодий ва социал тараққиёт марралари белгиланди. Районлар ўртасида беш йилликнинг тўртинчи йилдаги социалистик мусобақа учун шартнома тузилди.

Ленин райони меҳнаткашлари 1978 йилда самарали меҳнат қилишди. Планга қўшимча 8.132 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Бу социалистик мажбуриятлардагидан анча кўпдир. Ишлаб чиқариш ҳажми 10,8 процентга ўсди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг барча ўсишига меҳнат унумдорлигини юксалтириш орқали эришилди. Ҳозир бу ерда 132 буюм давлат Сифат белгиси билан тайёрланяпти. Йил мобайнида 50 миллион сўмликдан ортиқ олий категорияли маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу умумий ишлаб чиқариш ҳажмида 19 процентни ташкил этади. Кўпгина корхоналарда маҳсулот сифатини бошқаришнинг комплекс системаси жорий этилди. 350 дан ортиқ корхона стандарти ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

Район корхоналарида ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини ошириш учун социалистик мусобақа кенг қулоч ёйди.

Қурилиш материаллари саноати тажриба-механика заводи, Модалар уйи, 47 цех ва участка, 51 бригада коллективлари, 4 мингга яқин илғор ишчи СССР янги Конституциясининг бир йиллиги арафасида беш йилликнинг уч йили планини бажардилар. Ростовликларнинг «Қолоқларсиз ишлаймиз» ташаббусини районнинг барча корхоналари, 45 мингдан ортиқ меҳнаткаш қўллаб-қувватлади.

Транспортчилар ҳам чакки меҳнат қилишмади. Трамвай-троллейбус бошқармаси, «Главпассавтотранс», Ташкент пассажир станцияси, 3-таксомотор парки пассажирлар ташиш бўйича планларни ортиғи билан адо этдилар. Тошкент метрополитени коллективи ҳам барча техника-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича топшириқларни муваффақиятли уддалаяпти. 1-автокорхона, 143-автокорхона ўз ишини анча яхшилади. Алоқа, савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат ташкилотлари меҳнаткашлари социалистик мажбуриятларнинг бажарилишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишди.

Шу билан бирга ишда талайгина камчиликлар ҳам бор. Жумладан, химия-фармацевтика, тепловоз-ремонт, асфальт-бетон заводлари, «Узавторемонт» бирлашмасининг 1 ва 8-заводлари маҳсулот реализация қилиш ҳажми бўйича ўз мажбуриятларини уддалай олмадилар.

Ленин райони меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йили учун катта планлар қабул қилишди. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1978 йилга нисбатан 8,3 процент ўсади. Йиллик план муддатидан илгари бажарилиб, планга қўшимча 7,5 миллион сўмлик маҳсулот ўзлаштирилади, янги техника бўйича 220 тадбир жорий этилади, 160 янги хил маҳсулот ва модель ўзлаштирилади. Катта миқдорда объектлар ва турар жойлар ишга туширилади.

Фрунзе районида ўтган йили ишлаб чиқариш ҳажмининг анча ўсишига эришилди. Бунга асосан меҳнат унумдорлигини юксалтириш орқали эришилди. Меҳнат унумдорлигининг сезиларли ўсишида (пландан ташқари 2,6 процент) техника тараққиёти қўл келди. Ишлаб чиқаришга янги техника бўйича 1600 план жорий этилди.

Район 26 декабрда асосий техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича йиллик планни 26 декабрда бажарди. Қўшимча 540 минг сўмлик технологик ускуналар ва тўқимачилик саноати учун эҳтиёт қисмлар, 4800 минг киловатт-соат электр қуввати, 2 минг квадрат метр пардозлаш плиталари, 43 минг жуфт пойафзал ва бошқа кўплаб маҳсулотлар ишлаб чиқарилди. Планга қўшимча реализация қилинган маҳсулот 5.360 минг сўмни ташкил этди. Экспериментал-фурнитура-пла с т-масса, экспериментал-механика заводлари, абразив буюмлари комбинати, 1-пойафзал фабрикаси, «Главташкентстрой»нинг ишлаб чиқариш корхоналари бошқармаси каби коллективлар яхши натижаларга эришдилар.

Корхоналарда ўнлар ташаббуси кенг қулоч ёйди. Ҳозир юздан ортиқ ишчи ўн биринчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қиляпти.

Қурилиш-монтаж ташкилотлари 39,3 миллион сўмлик асосий фондларни ишга туширдилар, 43,2 миллион сўмлик капитал маблағни ўзлаштирдилар. Бу 1977 йилдагидан 12,2 процент кўпдир. Абразив комбинатида ва 1-темир-бетон буюмлари заводида ишлаб чиқариш қувватлари, 36 минг квадрат метр турар жой, 2 та болалар боғчаси, пойафзал фабрикаси ошхонаси, ётоқхона ва бошқа объектлар фойдаланишга топширилди.

Бироқ райоининг ўтган йилдаги фаолиятини КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми (1978 йил) талаблари асосида анализ қилиб, шуни айтиш керакки, ҳали барча ишчи коллективлари ҳам тўла имкониятларини ишга солиб меҳнат қиляпти, деб бўлмайди. Масалан, тўқимачилик комбинатини олайлик. Бу ерда 1,5 мингдан ортиқ тўқимачи юқори зичликда ишлаб, уч йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этди. Кўпстанокчилик шу қадар оммавий ҳаракатга айланиб кетганига қарамасдан корхонада ҳамон қолоқ участкалар бор, айрим ходимлар меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини бузишяпти. Бунинг оқибатлари ҳам сезиларли бўляпти: комбинат ишлаб чиқариш суръатларини ўстириш бўйича беш йиллик планда белгиланган топшириқни уддалай олмаяпти.

Беш йиллик план бўйича пластмасса буюмлари ва маиший химия заводида ҳам қолоқлик юз беряпти. Бу корхоналар ўтган йили бурноғи йилга нисбатан барча техника-иқтисодий кўрсаткичларни пасайтириб юбордилар, «Таштекстильмаш» заводи белгиланган номенклатура бўйича топшириқни бажармади. Фақат йилнинг ўн бир ойи мобайнида маҳсулот таннархининг 29 минг сўмликка қимматлашиб кетишига йўл қўйди. Қурилишда, транспортда ва алоқа корхоналарида ҳам қолоқликка йўл қўяётган коллективлар бор.

Ишлаб чиқаришдаги мавжуд резервлар ҳисобга олиниб, район партия-хўжалик активи йиғилишида район меҳнаткашларининг беш йилликнинг тўртинчи йилига социалистик мажбуриятлари қабул қилинди. Жумладан, саноат корхоналари коллективлари ишлаб чиқариш қувватларидан яхши фойдаланиб, илғор тажрибаларни оммалаштириб, меҳнатни ташкил этишнинг илғор форма ва методларини кенг жорий этиб, муддатидан илгари, 20 декабрда асосий маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича давлат планини бажаришга, қўшимча 2 та йигирув ва 2 та ростлаш машинаси, 40 минг жуфт пойафзал, 2 минг кубометр йиғма темир-бетон, 300 минг сўмлик олмос ва абразив буюмлар, 2 минг театр креслоси ва бошқаларни тайёрлашга аҳд қилишди. Қурилиш ташкилотлари ва корхоналарнинг коллективлари меҳнат унумдорлигини планга нисбатан 1 процент ўстириш, барча қурилаётган объектларни фақат аъло ва яхши баҳода топшириш мажбуриятини олишган. Транспортчилар ўз олдиларига топшириққа қўшимча 80 минг тонна халқ хўжалик юкларини ва 130 минг йўловчи ташиш вазифасини қўйишди. Илмий-тадқиқот, лойиҳа-конструкторлик ташкилотлари, маиший хизмат, коммунал хўжалик ходимлари ўзларининг юксак марраларини белгилаяпти.

Сергели райони саноати ҳам беш йилликнинг учинчи йили давлат планини муддатидан илгари уддалади. Саноат ишлаб чиқариш ҳажми 1977 йилга нисбатан 6,4 процент ўсди. Планга қўшимча 1,7 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинди.

Ўтган йилда район корхоналарида 300 тадан кўпроқ ускуналар, автоматик ва ярим автоматик линиялар ўрнатилди ва модернизация қилинди. 80 хилдан кўпроқ янги буюм ва модель ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Муҳим халқ хўжалиги объектлари — ёғочни қайта ишлаш заводи, ғўзапоядан прессланган плиталар ишлаб ичқарадиган завод, ошхона мебеллари заводлари фойдаланишга топширилди.

Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйдирилганлиги қуёш тўсқич мосламалар заводи, Октябрь 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, 243-граждан авиацияси заводи ва бошқа бир қатор корхоналарга ишлаб ичқариш ҳажмини ўстириш ва меҳнат унумдорлигини юксалтириш имконини берди. Масалан, Октябрь 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 696 минг сўмлик планга қўшимча маҳсулот реализация қилди. Бу ерда 2 та янги буюм ўзлаштирилди. 70 та НОТ тадбири амалга оширилди. Давлат Сифат белгиси билан маҳсулот тайёрлаш 4,5 баравар ортди, сифатни бошқаришнинг комплекс системаси жорий этилди.

Қурувчилар ҳам яхши меҳнат қилишди. Йил мобайнида 62 минг квадрат метр турар жой, мактаб, болалар боғчаси ва бир қатор маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилди.

Транспортчилар ҳам маълум ютуқларни қўлга киритдилар. Планга қўшимча 700 минг йўловчи, 100 минг тонна халқ хўжалиги юклари ташилди, планга қўшимча 13 миллион сўмликдан кўпроқ даромад олинди.

Шу билан бирга район саноат корхоналари планга қўшимча маҳсулот реализация қилиш бўйича ўз мажбуриятларини уддалай олишмади. Кўпгина корхоналарда ишлаб чиқариш резервларидан ёмон фойдаланиляпти.

Янги йилда сергелиликлар саноат ишлаб чиқариш ҳажмини 11 процентдан кўпроққа ошириш, ўнлаб янги буюмларни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш мажбуриятини олишди. Юз минг квадрат метрдан ортиқ турар жой фойдаланишга топширилади. 80 процентдан ортиқ объект яхши ва аъло баҳога топширилади. Автоматик телефон станцияси қуриб битказилади, транспорт иши яхшиланади.

Тошкентнинг Ленин, Фрунзе ва Сергели районлари меҳнаткашлари ўнинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш ишига салмоқли ҳисса қўшишга қатъий аҳд қилишган.

Шаҳардаги Ленин, Фрунзе ва Сергели районлари меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йили планларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, 1979 йил учун қуйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилдилар.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР	Ленин райони	Фрунзе райони	Сергели райони
Саноат маҳсулоти реализация қилиш бўйича план бажарилади	20 декабрь	20 декабрь	20-декабрь
Планга қўшимча ишлаб чиқариладиган маҳсулот (миллион сўм)	7,5	5.0	4,0
Ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши (процентларда)	8,3	4,5	11,0
1979 йил планига нисбатан меҳнат унумдорлигини ўсиши (процентларда).	1,0	1,2	0,8
Меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши (процентларда)	90	100	85
Планга қўшимча олинадиган фойда (минг сўм)	800	1200	3,5
Янги хилдаги, моделдаги, фасондаги буюмлар тайёрлаш ва ўзлаштириш (миқдори)	32	20	14
1979 йилда Давлат Сифат белгисига аттестациядан ўтказиладиган буюмлар	32	20	40
Реализация қилинган буюмлар умумий ҳажмида Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилган ва реализация қилинган буюмлар (процентларда)	22	15	5
Иқтисод қилинади:			
қора ва рангли металлар (тонна)	1500	1600	1000
ёқилғи тонна (шартли)	4500	2200	2000
электр қуввати (минг киловатт-соат)	8000	400	2700
Янги ускуналар ўрнатилади (миқдори)	13 авт. ярим авт. линия	750	5-авт. линия
Рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий этиш ҳисобига шартли тежамга эришилади (минг сўм)	3500	3000	3000
Пудрат қурилиш-монтаж ишлари планининг бажарилиши	—	25 декабрь	25 декабрь
1978 йил планига нисбатан қурилишда меҳнат унумдорлиги оширилади (процентларда)	—	1,0	1,2
Турар жойлар фойдаланишга топширилади (минг квадрат метр)	11,9	25	100
Н. Злобин методи бўйича ишлайдилар:			
а) бригадалар миқдори	—	32	35
б) ишчиларнинг умумий миқдори (одамлар миқдори)	—	270	283
Юк ташиш плани бажарилади.	28 декабрь	27 декабрь	19 декабрь
Планга қўшимча ташиладиган юк (минг тонна)	150	80	75
Планга қўшимча олинадиган даромад (минг сўм)	800	120	80
Турли касбдаги ишчилар тайёрланади (одамлар миқдори)	4000	4000	2000
Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг малакаси оширилади (одамлар миқдори)	6000	15500	7000
Жиззах ва Сирдарё областларидаги оталиқдаги колхоз ва совхозларга қишлоқ хўжалик техникаси билан бинолар қуриш ва бошқа ишларда кўрсатиладиган ёрдам (минг сўм)	350	700	225
Планга қўшимча бериладиган кенг истеъмол буюмлари (минг сўм ҳисобида)	—	600	—
Социалистик мусобақага жалб этилади:			
а) «Бир беш йилликда — икки беш йилликни бажарамиз!» шиори остида (одамлар миқдори)	82	120	30
б) «Беш йилликнинг тўрт йили плани — СССР янги Конституциясининг икки йиллигига қадар (1979 йил 7 октябрь)			
— корхоналар	2	3	6
— цехлар ва участкалар	80	24	68
— бригадалар	60	68	300
— ишчилар	2500	4500	3600
в) «Қолоқларсиз ишлаймиз»:			
— корхоналар ва участкалар (миқдори)	63	18	18
— цехлар ва участкалар	384	285	120
— бригадалар	839	850	290
— одамлар	45000	16000	28500

РАЙОНЛАРНИНГ САНОАТИ ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҒИНИ УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 63 ЙИЛЛИГИГА ҚАДАР АДО ЭТАДИЛАР. ЦЕХЛАР, БРИГАДАЛАР ВА ИШЧИЛАР ЎРТАСИДАГИ ШАРТНОМАНИНГ БАЖАРИЛИШИГА ҲАР ЎН КУНДА, КОРХОНАЛАР ЎРТАСИДАГИ ШАРТНОМАНИНГ БАЖАРИЛИШИГА ЭСА ҲАР ОЙДА ЯКУН ЯСАЛАДИ. РАЙОНЛАР ЎРТАСИДАГИ МАЗКУР ШАРТНОМАНИНГ БАЖАРИЛИШИГА ЭСА, ҲАР КВАРТАЛДА ЯКУН ЯСАЛАДИ.

И. Федоринов — Ўзбекистон КП Ленин район комитетининг секретари; **М. Қаҳҳоров** — Ленин район ижроия комитетининг раиси; **Ш. Шукурова** — Ўзбекистон ЛКСМ Ленин район комитетининг секретари; **О. Қодирова** — «Қизил тонг» тикувчилик бирлашмаси директори; **В. Мушкарев** — электрон-техника заводи директори; **А. Эйнатян** — «Средазтрансстрой» тресты партия комитетининг секретари; **Ҳ. Иброҳимов** — 3-таксомотор парки директори; **Н. Железнов** — Октябрь революцияси номли завод электр слесари; **Л. Валетова** — «Средазэлектроаппарат» бирлашмаси электр монтажчиси;

С. Султонова — Ўзбекистон КП Фрунзе район комитетининг секретари; **Б. Бекмирзаев** — Фрунзе район ижроия комитетининг раиси; **А. Акрамхўжаев** — Ўзбекистон ЛКСМ Фрунзе район комитетининг секретари; **Н. Ершова** — тўқимачилик комбинати тўқувчиси; **С. Мирҳолдоров** — пардозлаш тресты 28-қурилиш бошқармаси бўёқчилар бригадаси бошлиғи. **Ш. Мирвоҳидов** — 103-автокорхона ҳайдовчиси; **В. Гопаненко** — «Таштекстилмаш» заводи партия комитетининг секретари; **С. Аюпов** — 1-пойафзал фабрикаси директори;

Г. Стешенко — Ўзбекистон КП Сергели район комитетининг секретари; **М. Ниёзов** — Сергели район ижроия комитетининг раиси; **Г. Жаҳонгирова** — Ўзбекистон ЛКСМ Сергели район комитетининг секретари; **А. Аветисов** — қуёш тўсқич мосламалар заводи директори; **Н. Ғуломов** — 3-автокомбинат партия комитетининг секретари; **В. Дронов** — Тошкент авиакорхонасининг учувчи-инструктори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССРда хизмат кўрсатган учувчи; **А. Курков** — 243-граждан авиацияси заводи слесарь-йиғувчилар бригадаси бошлиғи; **Т. Ҳакимов** — «Ташпромстрой» тресты комплекс бригадаси бошлиғи.

«Совғалар» фабрикасининг 3-филиали коллективи Бухоро, Самарқанд шаҳарларидаги қадимий ёдгорликларнинг сурати туширилган совға буюмларини кўплаб ишлаб чиқармоқда. «Лайли ва Мажнун» достони қаҳрамонларининг суратлари туширилган совға буюмлари ҳам тайёрланмоқда.

СУРАТДА: техника назорати бўлимининг ишчилари Г. Пожининкина ва С. Саидназарова совға буюмларининг сифатини кўздан кечиришмоқда.

А. Саматов фотоси.

МЕТРОЧИЛИКДА БРИГАДА ПУДРАТИ

ҚУРИЛИШ: ТАЖРИБА, МУАММОЛАР

Тошкент метро қурилиш тресты партия, касаба союз ва комсомол комитетлари бўлинмаларда бригада пудрати методини жорий этиш масаласига катта аҳамият беришмоқда.

Трест ташкил этилган йили бригада пудратига ўтказилган коллективлар 574,3 минг сўмлик қурилиш ишларини бажариб, кўплаб бинокорлик материалларини тежашга эришган эдилар. Бригада пудрати усулида ишлаётган коллективнинг янада юксак сифат ва самарадорликка эришишлари учун биринчи йили янги усулда ишлаган тўртта бригада эришган ютуқлар атрофлича ўрганиб чиқилди.

1976 йилда 220 кишини ўзига бирлаштирган тўққизта бригада хўжалик ҳисобида ишлади. Улар туннель қазиш ишларинигина эмас, балки туннелларни очиқ усулда қуриш ишларини ҳам злобинча методда амалга оширдилар. Хўжалик ҳисобидаги бригадалар қарийб 4,1 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини уддалашди. Меҳнат сарфлари 4526 ишчи кунига қисқарди. Қурилиш-монтаж ишларининг таннархи 64,4 минг сўмга арзонлашди.

Кейинги йилларда ҳам бригада пудрати методи борган сари такомиллаша борди. Станциянинг элементларини қуришда янги усулда иш олиб борилиши сабабли метрополитеннинг биринчи навбати қурилишини муддатидан илгари тугаллаб, уни Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейи арафасида фойдаланишга топширишга муваффақ бўлдик.

Трестда бригада пудрати методини жорий этишни бошлаб берган Ленин ордени кавалери, 1-қурилиш-монтаж бошқармасининг И. Лисий етакчилик қилаётган коллективи ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этмоқда. Бу бригада «Чилонзор» ва «СССР 50 йиллиги» станциясида подстанция қурилишини амалга оширди.

Иккала станция қурилишида ҳам бинокорлик ишлари муддатидан илгари тугалланиб, меҳнат унумдорлиги 60—70 процентга ўсди.

1978 йилда Тошкент метро қуриш трестининг автобазасида ҳам бригада пудрати методи жорий этилди. Автомобилчилар бригадалари бўлажак станцияларнинг котлованларида бригада пудрати методида ишлаётган коллективлар билан ҳамкорликда шартнома тузишди.

Ўтган йили 12 та бригада Злобин усулида ишлади. Бу трестдаги барча бригадаларнинг 44,4 процентини ташкил этади. Улар ўз кучларимиз билан адо этган барча иш ҳажмининг 35,2 процентини амалга оширдилар. Бригада пудрати методида ишлаётган коллективлар трестда биринчилардан бўлиб, беш йиллик топшириқни 3 ва 3,5 йилда адо этиш ташаббусига қўшилдилар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқишди.

Бироқ, бригада пудрати методи бўйича ишлашда барча резервлар ишга солиняпти, деб бўлмайди. Хўш, қурилишнинг бу прогрессив усулини коллективлар ўртасида янада кенг жорий этишга нима ҳалал бермоқда?

Хўжалик ҳисобида ишлаётган бригадалар ва инженер-техник ходимлар қуйидаги муаммоларга тез-тез дуч келишяпти. Бригадаларни злобинча усулга ўтказишда жуда кўп ҳужжатлар тайёрланиши керак. Бу ишимизни орқага сурмоқда. Ҳозирги тартибга кўра, бригадани янги усулга ўтказиш учун у бажарадиган ишларнинг босқичлари, материаллар билан таъминлаш графиклари тузиляпти, алоҳида ҳисоб-китоблар қилиняпти. Ҳамма бригадалар учун бир хил ҳисоб-китобли ҳужжатлар тайёрлаш керак.

Хўжалик ҳисобидаги бригадалар бажарадиган ишларнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари ўз вақтида тайёр бўлмаяпти. Бригадалар узоқ вақтга мўлжалланган лойиҳа ҳужжатларига эга эмаслар.

Инженер ва техниклар бригадани хўжалик ҳисобига ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал этиш учун жуда кўп меҳнат қилишади. Лекин бу усулдан уларнинг маънавий ва моддий манфаатдорлиги жуда оз.

Бизнинг фикримизча, ҳар бир бошқармада коллективларни бригада пудрати методида ишлашга ўтказиш билан шуғулланадиган инженер-техник ходимларнинг махсус группаларини тузиш, уларнинг моддий ва маънавий манфаатдорлигини ошириш керак.

Пудрат ишлари билан боғлиқ яна бир муаммо бор. Ишбай наряди бўйича ишлайдиган бригада қурилиш ишларининг муддатларини қисқартирса 0,5 процент мукофот олади. Бу маблағ аванс тариқасида берилади. Қурувчилар учун бу фойдали эмас. Чунки пудрат ишлари узоқ муддатга чўзилади. Натижада иш тугашига яқин мукофот пуллари кўпайиб қолиб, иш ҳақи фондидан камоматга йўл қўйилади.

Бригада пудрати методи бўйича ишлаётган ишчиларга аккорд наряд бўйича мукофотлар одатдаги йўсинда берилиши керак.

Бригада пудратининг уфқлари кенг. Ўтган йилдан буён биз участка пудрати методини жорий этяпмиз. Бу тажрибада камида иккита бригада иштирок этади. Ўтган йили Б. Мухин ва Р. Худойберганов бошлиқ бригадалар участка пудрати усулида 9-шахтадан «М. Горький майдони»га томон туннель қазишди. Бу йил улар август ойигача 1300 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришлари керак!

Участка пудратининг имтиёзлари ҳақида ҳам ёзмоқчимиз. Участка пудратини жорий этилиши натижасида ишлаб чиқариш сарфларини ҳисоб-китоб қилиш осонлашяпти. Материаллар етказиб бериш яхшиланяпти. Келажакда Москва ва Ленинграддаги кўприк қуриш отрядларида амалга оширилаётганидай барча бошқармаларни хўжалик ҳисобига ўтказишни мўлжаллаяпмиз.

Бу йил ҳам участка пудрати бўйича тажрибаларимизни давом эттиряпмиз. 3-қурилиш-монтаж бошқармасининг В. Голубев, Р. Грушак ва В. Япринцев бригадалари ана шу усулда ишлашяпти. Улар «Ҳамид Олимжон», «Максим Горький майдони» бекатлари қурилишида графикдан ўзган ҳолда меҳнат қилишмоқда.

Бригада пудрати методи юксак топшириқларни амалга оширишимизда бизга қанот бўлмоқда. Хўжалик ҳисоби методини жорий этилиши Тошкент метро қуриш трестида метрополитен иккинчи участкаси бекатлари қурилишини янада тезлаштириш, йил охирига қадар планга қўшимча 250 минг сўмлик бинокорлик ишларини амалга ошириш имконини беради.

Л. СИРОМЯССКИЙ,
Тошкент метро қуриш тресты бирлашган касаба союз комитетининг раиси.

Б. ПОЛОНСКИЙ,
трест меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА босилгандан кейин

«КЎЧАЛАР НЕГА ҚОРОНҒИ?»

Шу сарлавҳа остида босилган материалда Собир Раҳимов районидаги баъзи кўча ва кварталлар яхши ёритилмаётгани танқид қилинган эди.

Район ижроия комитетидан олинган жавобда кўрсатилишича, чиндан ҳам чироқларни ёндириб-ўчирувчи аппаратура яхши ишламагани оқибатида шундай ҳол содир бўлган эди. Аппаратуралар янгисига ўзгартирилди. Ҳозир кўча ва кварталлар нормал ёритилмоқда.

«КИЧКИНТОЙЛАР НЕГА ХАФА?»

Юқоридаги сарлавҳа остида босилган материалда болалар оёқ кийимининг сифати кейинги пайтларда ёмонлашиб қолгани ва керакли ассортиментда пойафзал топиш қийинлашиб қолгани танқид қилинган эди.

Ўзбекистон кўн-пойафзал саноати бирлашмаси редакцияга қуйидагиларни маълум қилди: Газета материали ишлаб чиқариш бирлашмалари директорлар советида муҳокама этилди. Болалар оёқ кийими хилини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан 1979 йилга конкрет тадбирлар белгиланди.

Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини назорат қилишни сусайтиргани учун Янгийўл пойафзал фабрикасининг директори Т. Норов ва техника контроли бўлимининг бошлиғи Г. Аминовларга виговор эълон қилинди.

УЛУҒ САНА ОЛДИДАН

Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбекистон ССР Давлат академик театри бу йил ўзининг 60 йиллигини нишонлайди. Улуғ сана арафасида театр коллективи ўз репертуарини яна бир саҳна асари билан бойитди— ёзувчи ва драматург Ўлмас Умарбековнинг «Шошма, қуёш» драмаси саҳналаштирилиб, томошабинлар эътиборига ҳавола қилинди.

Ўлмас Умарбеков унда ўзбек аёлининг мураккаб тақдири, босиб ўтган ҳаёт йўли, турмуш зиддиятлари буколмаган мардонавор иродасини акс эттирган. Асар қаҳрамони — раиса Санобар Камолова ҳаётининг уч босқичи — келинлик, ўрта ёш ва кексалик даврини уч актриса: Рихси Иброҳимова, Шукуржон Сафоева, СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева ижро этиб, ҳамкорликда ажойиб образ яратганлар.

СУРАТДА: спектаклдан лавҳалар. чапдан-ўнгга; С. Эшонтўраева, Р. Иброҳимова, Баҳром ролида Э. Комилов.

С. Маҳкамов фотолари.

Адабиёт ва Санъат

Сайлаймиз

Депутатликка бизлар ҳаммадан аълони сайлаймиз:
Аълоки, меҳнат-ўтда тобланган тиллони сайлаймиз,
Жамоат ичра илғор, халқ иши-чун жонкуяр доим,
Фаровонликни кўзловчи асил донони сайлаймиз.
Қийин ишларга дуч келган пайтларда чидаш берган,
Қора кўзларга устоз кўзлари шаҳлони сайлаймиз.
Халқим ҳам партиям донолиги бахт узра бахт бергай,
Ишчан, меҳнатсеварлар кексаю-барнони сайлаймиз.
Ленининг авлодимиз анингдай иш юритгаймиз,
Сайловлар зимнида ҳатто улуғ сиймони сайлаймиз.
Сайловмас, аслида бу тўй, Каримжон, яйрабон қўй-сўй,
Фақат ободонликни фикр этар зукконни сайлаймиз.

Каримжон РАҲИМЗОДА.

ЮКСАК БАҲО

Тошкентнинг икки ижодий коллективи — Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик театрининг ёшлар труппаси ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ҳузуридаги «Илҳом» республика ёшлар клубининг экспериментал театр студияси Звенигородга қилган сафаридан қайтиб келди. Улар комсомол-ёшлар спектаклларининг Бутуниттифоқ кўригида иштирок этдилар. «Ҳамза» артистлари Борис Васильевнинг «Рўйхатларда йўқ» повести асосида спектаклини, «Илҳом» клубининг аъзолари эса Гарсиа Лорканинг асарлари асосида ишланган «Қўшиқ ўлмайди» шеърий томошани кўрсатдилар.

(ЎзТАГ).

Қаҳрамон шаҳар — Ленинградда эстрада артистларининг VI Бутуниттифоқ конкурси давом этмоқда. Ана шу маҳорат кўригида республикамизнинг бир группа эстрада артистлари ва коллективлари иштирок этмоқдалар. Штатсиз мухбиримиз Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги эстрада санъати, конкурслар ва фестиваллар бўлимининг бошлиғи Маҳмуд Мўминович МУРОДОВдан конкурснинг аҳамияти, республикамизда эстрада санъатининг ривожи ҳақида гапириб беришни илтимос қилди:

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

Ёшлик таронаси

— Эстрада санъати, —деди Маҳмуд Мўминович, — эндиликда санъатнинг энг оммавий жанрларидан бирига айланиб қолди. Томошабинларни, хусусан, ёшларни эстетик руҳда тарбиялашда, улар қалбида гўзалликка, нафосатга ҳавас ва иштиёқ туйғуларини уйғотишда эстрада санъатининг аҳамияти катта бўляпти. Партия ва ҳукуматимиз эстрада санъатининг ривожига катта ғамхўрлик қилиб келмоқда.

Серқуёш республикамизда ҳам санъатнинг ана шу соҳаси тобора ривожланмоқда. Ўзбек эстрада санъатининг вужудга келиб, томошабинлар назарига тушганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Шу қисқа давр ичида санъаткорларимиз ўз маҳоратларини пешлаб, ўзбек эстрадаси довруғини республикамиздан ташқари қатор иттифоқдош республикаларга, ҳатто мамлакатимиз сарҳадларига ҳам машҳур қилдилар. Бугунги кунда «Ялла», «Наво» вокал-чолғу ансамблларининг довруғи оламга машҳур. Ўзбек эстрадаси ҳақида гапирганда «Наво» ансамбли санъаткорларининг номини алоҳида тилга оламиз. Зеро, бу ёш коллектив тез шуҳрат қозонди. Ансамблнинг муваффақиятида ёш хонанда, СССР Маданият министрлиги, ВЛКСМ Марказий Комитети ва Марказий телевидениенинг «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ» деб номланган Бутуниттифоқ конкурсининг ғолиби, Болгария пойтахти — София шаҳрида бўлиб ўтган халқаро «Олтин орфей» конкурсининг лауреати Мансур Тошматовнинг хизмати катта.

Ўтган йили Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикада эстрада санъатини янада ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилди. Эндиликда ҳар йили бир марта ҳаваскорлик эстрада коллективларининг республика кўригини ўтказиб туришга аҳд қилинди. 1978 йилда ўтказилган дастлабки ана шундай кўрик яхши натижалар берди. Шунингдек, эстрада коллективларини ёш талантлар билан таъминлаб бориш мақсадида Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги қошида янги эстрада студияси иш бошлади. Бу студияда ҳозирги кунда 24 йигит ва қиз таҳсил кўрмоқда.

Ленинград шаҳрида ўтказилаётган VI Бутуниттифоқ конкурсида республикамиздан 30 дан зиёд санъаткор ва икки коллектив қатнашмоқда. Эстрада санъатининг Бутуниттифоқ конкурсида бизнинг республикамиздан ҳали бундай катта группа қатнашмаган эди.

Нева бўйида ўтаётган санъат байрамида вокал жанри бўйича Ўзбекистон ССР телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитети эстрада-симфоник оркестрининг ёш солисти М. Алимова, «Ўзбекконцерт» қошидаги «Наво» вокал-чолғу ансамблининг солисти Д. Хўжаева, вокал-чолғу жанри бўйича эса Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг 9 кишидан иборат «Лола» вокал-чолғу ансамбли, «Ўзбекконцерт»нинг «Садо» вокал ансамбли иштирок этмоқда. Хореография жанри бўйича Қориёқубов номидаги Ўзбекистон Давлат филармониясининг «Шодлик» ашула ва рақс ансамблининг солистлари М. Исломова, Л. Оқилова, Н. Шерматов, Тошкент Давлат маданият институтининг студенти Т. Саидқулов ва бошқа бир қатор талантли ёшлар иштирок этмоқдалар.

А. АЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Давлат «Баҳор» халқ рақс ансамблининг шуҳрати республикамиздан ташқарида ҳам маълум. Ансамбль ўз санъатини Совет Иттифоқининг юзлаб шаҳарларида, ўнлаб чет эл мамлакатларида намойиш этган. «Баҳор»нинг репертуари мунтазам тўлдириб борилади. Ансамбль программасида икки юзга яқин оригинал номерлар бор.
СУРАТДА: ансамбль қизлари «Баҳор» рақсини ижро этишмоқда.
А. Авазов фотоси, ТАСС фотохроникаси.

Нурли туйғулар

ТАҚРИЗ

Шеърият — камалакка ўхшайди, деган гап бор. Чиндан ҳам асл шеърият фикр ва туйғуларнинг юксаклиги жиҳатидан камалакка ўхшаб кетади. Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, шоир Абдулла Орипов мана шундай шеърият соҳиби. Унинг янги шеърлар китоби— «Юзма-юз»[1]ни олиб варақлаган шеърхон бу ҳақиқатга иқрор бўлиши мумкин. Мазкур тўплам шоирнинг бугунгача яратган деярли барча шеърларини ўз ичига олган.

Абдулла Орипов шеърларида замон, давр, Ватан, халқ ва инсониятнинг мураккаб тақдири ҳақидаги катта ғоявий-бадиий кучга эга бўлган оригинал фикрларни ўртага ташлайди. Шу боис, унинг шоирона сўзлари жаз этиб юракка тегади, ўқувчини «ёруғ, хаёл самовий ҳислар» дунёсига олиб чиқиб кетади. Зотан, шоирнинг нияти ҳам шудир:

Дўсти ғариб,
кел қўлингни тут,
Юрагингда
ёқай аланга.
Кел, бир зумга
дунёни унут,
Кўтарайин
сени баландга...

Шоир ўз асри орзу-интилишларини, ўз даврини ҳаракатга солиб турган буюк мақсад ва ҳақиқатларни теран ҳиссиёт билан тушунади. Ўз замондошлари тақдирига юк бўлган, ҳаяжонга солган дард ва изтиробларни чуқур англайди, қалб кўзгусида жонлантириб, уларни таҳлил этади. Ва мана шуларнинг ҳаммасига у ёки бу тарзда ўз муносабатини билдиради. Бу туйғу Абдулла Орипов учун ҳам хос. Шоир «митти фарзанд бўлиб, бир дилбанд бўлиб» ўз асрининг бахти — иқболи ҳақида ўйлайди, унинг қисматига чин дилдан қайғуради. «Уруш-у фалокат, низо-ю таъқиб»дан боши чиқмаган, «ўша олис ой қаросини» санаб бўлгунича асло толмаган, «бироқ одамзоднинг дил ярасини» санаб етолмаган мана шу асрнинг «бутун қўполлигини», «бутун нозиклигини»... ҳайқириб-ҳайқириб куйламоқ истайди. Абдулла Орипов «Асримиз одами», «Альбомга», «Уйқу», «Маломат тошлари», «Момо офтоб», «Тафаккур монологи» сингари қатор шеърларини шу олижаноб ва буюк истак ҳарорати билан яратган. Бу хислатлар унинг фалсафий шеърларида ҳам маҳорат билан мужассамлаштирилган. Масалан, «Она сайёра» номли шеърни олиб кўрайлик. Унда жумладан шундай мисралар бор:

Фарзандларинг
бордир,
сонсиз-саноқсиз
Во ажаб, қадрингни
гоҳида билмас.
Улар-ку, қошингда
чангдай салмоқсиз,
Лекин бағрингга ҳам
сиққувси келмас.
Осмон торлик қилган
гала чумчуқдек,
Макон талашади
гоҳо бетартиб.
Сен-чи, меҳварингда
айланасан тек,
Яхшию ёмонни
елкангга ортиб...

Бу каби сатрлар шеърхонга кўпроқ дунё-ю, одамлар ташвишини кўтариб яшаш масъулиятини юклайди. Уни хушёрликка, ҳамма нарсага виждон кўзи билан қарашга даъват этади. Абдулла Орипов талантининг кучи ҳам мана шунда. Шеъриятнинг худди шу томонлари билан у умумиттифоқ ўқувчиларининг меҳрини қозонаётир.

«Юзма-юз»ни ўқиб, шундай хулосага келиш мумкин: Абдулла Орипов жон риштаси билан Ватанга боғланган қалби она-юрт илҳомлари билан тўлиб-тошган шоир. Ватан қудратини, халқимизнинг бой маънавий ва азалий фазилатларини ижодининг бош темаси, деб танлаган. Шунинг учун ҳам қалбидаги энг муқаддас сўзларини, энг ардоқли ва улуғвор ҳисларини Ватан иқболига бахш этади.

Унинг «Ўзбекистонда куз», «Ўзбекистон», «Юртим шамоли», «Қарши қўшиғи»га ўхшаш шеърларини ўқиган шеърхон беихтиёр ўзини она-юртнинг қайноқ кучоғида тургандай сезади. Бу шеърлар ўқувчининг Ватан ҳақидаги тушунчаларига куч бериб, Ватан билан бир тан, бир жон бўлиб қўшилиб кетишга чорлайди.

Абдулла Ориповнинг лирик қаҳрамони ўз замонига муносиб, кенг тушунчали инсон. У Ватан сўзининг маъносини бутун кенглиги ва мукаммаллиги билан идрок этади. Шунинг учун унинг қалбига она-юрт қанча фарах бахш этса, «Каттакон Ватан меҳри» ҳам дилини шунча шод этади. Абдулла Ориповнинг Ватанга муҳаббати, В. Г. Белинский таъбири билан айтганда, инсоннинг бутун инсониятга ҳурмат-эҳтиромдан келиб чиққан муҳаббатдир. Шу маънода Абдулла Орипов чинакам интернационал ижодкордир. Бу умуминсоний туйғу шоирнинг «Арманистон», «Некрасов ҳасрати», «Маяковскийга», «Қозоғистон оҳуси» каби қатор шеърларида ўз аксини топган.

Абдулла Ориповнинг лирик қаҳрамони жуда курашчан инсон. У ҳаётнинг тантанасини, халқ бахтини, эл-юрт саодатини мана шу курашда кўради.

Қур, ярат денг,
ҳайқир денг,
жўш денг,

Шундай яшар одатда одам, — дея бошқаларни ҳам шунга даъват этади:

Дўстгинам, пайтимас,
айлаб сайрибоғ,
Хилватда ўй суриш
ярашмас бугун.
Заҳматкаш ўзбекнинг
ҳосили қандоқ!!
Кузнинг фалсафаси
шудир биз учун...

Абдулла Орипов шеърларида меҳнаткаш ва саховатли эл билан, «иложини топса, агар, кетмоннинг дастасин ҳам «ерга қадаб, термулиб, кўкартиргувчи бу халқ» билан ифтихор қилиш туйғуси жуда кучлидир. Бу табиий албатта. Чунки «энг сўнгги нонин «ўзи емай ўғлига тутган» ҳам, фарзандлар шонин «асрлардан опичлаб ўтган» ҳам, ўтмишнинг қаро кунларида буюк фарзандларнинг даҳосини машъал қилиб кўтарган ҳам мана шу халқдир. Мана шу халқ бугун «коммунистик кенгликлар оша» шахдам одим ташлаб, жазира саҳроларни, бепоён Қарши чўлларини бўстонга айлантирмоқда.

Дунёда шаъни офтоб қадар юксак, бир умр завол билмас инсоний ҳислар кўп. Ана шулардан бири ва энг диловари муҳаббатдир. Инсон доимо бу муқаддас ҳисга асир бўлиб, уни ардоқлаб яшайди. Муҳаббат одамнинг умр таянчи, тақдир саодати. Шу сабаб ҳам:

Йўлин йўқотса одам—
муҳаббатга суянгай,
Ғуссага ботса одам—
муҳаббатга суянгай.
Чорасиз қотса одам—
муҳаббатга суянгай...

Шоирнинг «Биринчи муҳаббатим», «Муҳаббат», «Мактуб», «Хайр энди...», «Севги ўлими» каби қатор шеърлари ўқувчини сархуш этадиган даражада лаззатлидир. Уларда висол, ҳижрон, орзу оҳанглари ажиб бир соҳирлик билан тараннум этилган.

Тўғри, у муҳаббат туйғуларини бирмунча дарднок усулларда тавсир этади. Унинг севги сўзлари— ҳижрон ва айрилиқ жафоларини тортган, бағри бирён ошиқнинг қалб фарёдларидир. Бироқ, шунга қарамасдан, уларда киши руҳини туширадиган, туйғуларини оғир қиладиган оҳанг сезилмайди. Чунки самимият бор жойда, ҳатто, дард ҳам фараҳнок бўлади, «изтироб чекиш қобилияти роҳат қилиш қобилиятини шарт қилиб қўяди» (В. Г. Белинский).

Абдулла Орипов илк тўпламидаги шеърларидан бирида шундай деган эди:

Қалбим буюрмаса,
бирор сўзни ҳам
Ёзмасман ҳеч қайда,
ҳеч вақт, ҳеч қачон.

Ўшандан бери орадан ўн беш йилга яқин вақт ўтди. Шу ўтган йиллар мобайнида у инсон ва ижодкор сифатида камолга эришди. Ижодининг бошида айтганида собит қолиб, ҳеч қайда, ҳеч вақт, ҳеч қачон қалби буюрмаган сўзни айтмади. Бу ҳақиқатни фақат «Юзма-юз»даги шеърлар эмас, унинг бултур эълон қилинган «Жаннатга йўл» номли драматик достони ҳам тасдиқлаб турибди.

Абдулла Орипов поэзиясининг тематик диапазони етмишинчи йилларнинг аввалидан бошлаб янада кенгайди. Шоир кейинги йилларда «буюк мавжудод, ҳазрати инсон»нинг маънавий-руҳий оламини теранроқ таҳлил қилишга, унинг кўпроқ «юксак ва сўлмас» фикру ҳисларини шеърга кўчиришга, шу орқали ҳаётга ўз нуқтаи назарини ифодалашга интилди. Шоир бу йўлда ҳали жуда кўп улкан поэтик кашфиётлар яратишга қодирлигини «Маломат тошлари», «Бир танишим ҳақида баллада», «Момо офтоб»га ўхшаш бир қанча шеърлари мисолида исбот этди.

Абдулла Орипов ижоди она халқ ва Ватан ҳақидаги буюк ҳақиқатларга қаттиқ таяниб, камолотга эришган ижод. Унинг мунаввар қалби кундан кун «буюк замонанинг оташин зарб»ларига акс садо бериб, олам оҳанглари билан тўлиб бораётир. Мана шу руҳ, мана шу шукуҳ севимли шоиримизнинг ижодини ҳеч қачон тарк этмасин.

Иброҳим ҲАҚҚУЛОВ, филология фанлари кандидати.

1. А. Орипов. «Юзма-юз», Шеърлар. Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти. Тошкент, 1978 йил.

«Уч мушкетёр» мадад сўрайди

Кун пешинга яқинлашиб қолганида Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси ОБХСС ходимларини раҳбарлиги ҳузурига чақиришганида лейтенант Б. Коккозов билдики муҳим топшириқ бор. Лекин у бўлажак операция китоб чайқови устида боришини билиб ҳайрон қолди.

— Ростини айтсам фақат мен эмас, тажрибалироқ ходимлар ҳам ўшанда ҳайрон бўлиб елка қисишган эди,— деб ҳикоя қилади Б. Коккозов.— Китоб чайқови билан шунчалик жиддий шуғулланиш, чумчуққа тўп отиш шартмикан, деб ўйлаб қолган эдик.

Лекин Фарҳод бозори бўйлаб қилинган биринчи рейдданоқ оперaтив ходимлар ҳам, жамоатчилик вакиллари ҳам коллекция тўплаш билан китобларни бойлик орттириш ниятида йиғиш орасидаги фарқни аниқлаш анча мушкуллигини пайқаб қолдилар. Капитан Б. Псхациев, В. Кобзев, старший лейтенант С. Заленский, лейтенант Б. Коккозов ва уларнинг кўнгилли кўмакчилари шаҳар бозорларига бир неча марта боришди. Ўнларча одамлар билан суҳбат ўтказиб, кўплаб тушунтиришларни анализ қилишди. Шундан кейингина ОБХСС ходимлари ишни чуқурроқ давом эттиришга, шубҳали шахсларнинг уйини текшириб, уларнинг «омбори»да ётган камёб китобларни назоратдан ўтказишга қарор қилдилар. Шундай «китоб мухлисларидан» бири Яков Моисеевич Коган деган одам эди. Унинг ўзи ҳам, чайқовчилик борасидаги «иш усули» ҳам пухта экан.

Яков Моисеевич бир чеккада туриб қўйнидан камёб китоб чиқариб кўрсатадиган чайқовчиларга ўхшамасди. У совға наборлари ярати сотиш усулини қўлларди. Энг кўринадиган жойга бундан бир неча йиллар илгари босилиб чиққан, китобхоннинг назари илмайдиган китобни қўйиб қўяди.

— Қанча?—деб сўрайди харидор. Албатта у китобнинг нархи нари борса бир неча тийин туради деб ўйлайди. Лекин Я. Коган осмондан келади.

— Ўн сўм. Устига «Уч мушкетёр»ни ҳам қўшиб бераман.

«Совға» наборининг ана шу қимматли бўлаги бошқа ерга яшириб қўйилган бўлади. Савдо келишилгандан кейингина Я. Коган бозори чаққон китобни олиб беради. Бозори чаққон китоб чамадонга яшириб чеккароқ жойга қўйилади. Биров сўраса билмадим, меники эмас, деб қутилиб қўя қолади.

Лекин ОБХСС ходимлари анойи эмас. Улар ишни бир неча кун синчиклаб текширишгандан кейин Я. Коганни жиноят устида қўлга туширишди. Оператив ходимлар унинг уйига боришганида анча-мунча бозори чаққон китобларни топдилар.

— Ўзим учун олганман. Шкафга тахлаб қўйишга улгурмаган эдим,— деб ўзини оқламоқчи бўлди у.

— Дидингиз ғалати экан, — деди капитан Б. Псхациев. — Нима, «Граф Монте Кристо»нинг бир бобини битта китобдан, иккинчисини иккинчи китобдан ўқийсизми? Битта китобнинг ўзидан нима учун беш-олтитадан тахланиб ётибди.

Я. Коган билан кейинги савол-жавоблар судда бўлади. Биринчи Май бозорида қўлга тушган Гусева ҳам судда жавоб беради. Гусева ишни Коганга ўхшатиб олиб бормаган. У катта чамадон кўтариб юрган эмас. Камёб китоблар талони билан чайқовчилик қилган. Китобларни эса уйида сақлаб энг ишончли одамларга пуллаган. Текшириб кўришганида унинг уйида бутун бир китоблар хазинаси топилган. Бу ерда олдиқочди серияли асарлар ҳам, Стивенсеннинг бозори чаққон қатор-қатор китоблари ҳам бор эди. Гусеванинг диди чакки эмас экан. У фақат детектив романларни эмас, классик адабиётни ҳам бир неча баҳосида пуллашни унутмаган. Масалан А. Толстойнинг «Петр биринчи» романи, Лермонтов асарларининг тўпламларини махсус сақлаб қўйган. Бунинг устига уйида камёб китобларнинг талонлари ҳам оз эмас эди.

— Албатта, китоб «ҳаваскор»ларининг ҳаммаси ҳам бир хил, деб бўлмайди,— дейди Б. Коккозов,— улар орасида тўпориқлари ҳам бор. Масалан шу йил январь ойида Фарҳод бозорида қўлга тушган Вадим Лаврентьев, шу бозорнинг саноат бўлимлари билан савдо қилувчи тармоғида қўлга тушган Жалил Муродовлар шундай тоифага киради. Улар китобхон олдига турли-туман адабиётларни тахлаб ташлайдилар. Бир қарашда улар ёмон иш қилмаётгандек туюлади. Лекин аслида ҳақиқий китоб мухлисларига катта зарар келтиришади. Масалан, А. Дюманинг асарлар тўплами бундай чайқовчилар қўлида давлат баҳосига нисбатан бир неча ўн марта қиммат сотилади. Шу тариқа асарларнинг китобхон қўлига етиб бориши қийинлашиб кетаверади.

Тошкент шаҳар ижроия комитети ички ишлар бошқармаси ОБХСС бошлиғи, милиция майори А. С. ЎРУНОВ шарҳи:

— Биз ўтказган рейд шуни кўрсатдики, ҳақиқий китоб мухлислари орасида чайқовчилар камдан кам учрайди. Лекин бу юқорида номлари саналган чайқовчилар келтираётган моддий ва маънавий зарардан кўз юмушга асос бўлолмайди. Негаки бундай киши фақат мухлислар учун эмас, китоб учун ҳам зарар етказади. Шундай экан биз уларга қарши курашни янада кучайтирамиз.

Афсуски, шаҳар китобсеварлар жамияти яхши китобларни тарқатишда етарли даражада назорат ўрнатмаган. Китоб магазинлари, шаҳардаги китоб базалари айниқса макулатуралар қабул қиладиган пунктлар устидан раҳбар ташкилотлар етарли даражада назорат ўрнатишмаган.

Кун тартибида кўпдан буён пишиб турган яна бир масала бор. Китобларни алиштирадиган ва китоблар билан савдо қиладиган махсус жойни ташкил этиш керак. Одамлар сотмоқчи бўлган китобини ҳамиша комиссион магазинга олиб боравермайди. Китобини сотмоқчи ёки алиштирмоқчи бўлган одам букинистга ҳам мурожаат қилавермайди. Агар бунинг учун махсус жой ажратилса уларни назорат қилиш, китобдек катта маънавий бойликдан ўзининг қабих ниятида фойдаланадиган одамларни тийиб қўйиш осон кўчади.

Хуллас, бугунги кунда ҳақиқий китоб мухлисларига ёрдам бериш учун, китобларнинг «чап» йўлдан сотилишини тўхтатиш учун қатор ташкилотлар биргаликда ҳаракат қилишлари зарур.

ТОШКЕНТ СПРАВКАЛАР БЮРОСИ
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

А. ҚОДИРОВ: «Тошкент руҳи» ибораси дастлаб қачон пайдо бўлган?

Жавоб: «Тошкент руҳи» ибораси 1958 йилда республикамиз пойтахтида Осиё ва Африка ёзувчиларининг Биринчи конференцияси ўтаётганда пайдо бўлган. Бу ибора 1966 йил январь ойида тарихий Тошкент декларациясини имзолаш билан туғаган ҳинд — покистон тинчлик музокаралари пайтида янги кучга эга бўлди. Улуғ Ватан урушидан кейинги даврда Тошкент муҳим халқаро учрашувлар ўтказиладиган жойга айланди. Республикамиз пойтахти тинчлик ва дўстлик рамзи бўлиб қолди. Буни кейинги ўн йилнинг ўзида Тошкентда 60 дан ортиқ халқаро кенгашлар ва симпозиумлар бўлиб ўтганлигидан ҳам билса бўлади. Булар БМТнинг СССРда социал планлаштириш тажрибаси билан танишиш бўйича Халқаро семинари, Ернинг сунъий йўлдошлари кузатувларини геодезик қайта ишловдан чиқариш бўйича Халқаро семинар, Осиё ва Африка ёзувчиларининг халқаро симпозиуми, Осиё ва Африка мамлакатларининг Биринчи, Иккинчи ва Учинчи кинофестивали, «СССРдаги социалистик ўзгаришлар тажрибаси ва унинг халқаро аҳамияти» халқаро илмий конференцияси каби муҳим йиғинлардир.

* * *

Т. ЭРМАТОВ: Республикамизда нечта машинасозлик ва металлни қайта ишлаш корхонаси бор?

Жавоб: Ҳозир республикамизда 100 дан ортиқ машинасозлик ва металлни қайта ишлаш корхонаси бор. Бу корхоналарнинг асосий қисми Тошкент шаҳрида жойлашган. Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, электротехника саноати, енгил ва озиқовқат саноати учун ускуналар ишлаб чиқарадиган машинасозлик корхоналари қурилиш ва йўл машинасозлиги саноати корхоналари етакчи саналади. Республикадаги трактор ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги маҳсулоти Ўзбекистоннинг бутун машинасозлиги маҳсулотининг бешдан бирини ташкил этади. Булар мамлакатда пахта териш машиналари ишлаб чиқариш бўйича ягона корхона бўлган «Ташсельмаш» заводи, пахтачилик учун тракторлар ишлаб чиқарадиган Тошкент трактор заводи; пахта терадиган ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарига редукторлар, узел ва деталлар ишлаб чиқарадиган Тошкент агрегат заводи, экинларни парваришлашда, уларни ўғитлаш, химик дорилар сепишда ишлатиладиган қишлоқ хўжалиги ускуналари ва аппаратларини тайёрлайдиган «Ўзбексельмаш», «Ташхимсельмаш», «Чирчиксельмаш» заводларидир.

* * *

С. НОРБОЕВ: Мамлакатимизда биринчи марта қайси машинасозлик корхонасининг маҳсулотига давлат Сифат белгиси берилган?

Жавоб: Мамлакатимизда биринчи марта 1967 йилда Москвадаги Владимир Ильич Ленин номидаги заводнинг электр моторига давлат Сифат белгиси берилган. Бугунги кунда Ватанимизда ўттиз олти минг хилдан ортиқ буюмга мана шундай фахрли беш қиррали белги қўйилган. Москвадаги Лихачев номли автозавод, Бокудаги «Азэлектросвет» каби машинасозлик корхоналарида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг 80 процентдан ортиғида давлат Сифат белгиси бор.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Куба байроғи остида

ГАВАНА. Ҳозирги кунда Совет Иттифоқи ва Вьетнамнинг, Болгария ва Панаманинг, Мексика ва Канаданинг кўпгина портларида Куба савдо кемаларини учратиш мумкин. Куба миллий экономикаси муттасил ривожланиб бораётганлиги ва у ороллардан иборат эканлиги республиканинг денгиз кемачилигини доимо ривожлантириш ва такомиллаштириш зарурлигини тақозо этмоқда. Кубанинг деярли бутун ташқи савдоси савдо флотининг ёрдамида амалга оширилмоқда. Жадал ривожланаётган саноат учун машиналар, ускуналар, нефть ва бошқа хом ашё денгиз кемаларида Кубага келтирилмоқда.

Ҳозирги вақтда энг замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган кўп тонналик ўнлаб кемалар бепоён жаҳон океанида Куба байроғи остида сузиб юрибди.

ҚИЗИҚАРЛИ ТОПИЛДИҚЛАР

ҚОҲИРА. Археологлар Бирлашган Араб Амирликлари составга кирувчи Абу-Даби князлигида қизиқарли нарсаларни топишди. Олимлар Ал-Қусайс районидаги қазишмалар вақтида бу ерда тахминан 2600 йил муқаддам яшаган кишиларнинг рўзғор буюмларини топишди. Жумладан, бронза қуроллар, идиш-товоқлар, сопол кўза ва мармар идишлар топилган.

Олимларнинг тахмин қилишича, шу районнинг аҳолиси овчилик, балиқчилик, марварид йиғиш, шунингдек савдо-сотиқ билан шуғулланган.

Муҳим йўналишлардан бири

УЛАН-БАТОР. Селенга аймоғининг Цагантогой давлат хўжалигида бинокорлар қишлоқ хўжалик ҳунар-техника билим юртининг янги комплексини муддатидан ўн ой илгари топширдилар. Ўқув корпуси, кутубхона, ўқиш зали, ошхона шу комплексга киради.

Ҳунар-техника таълими МХР халқ маорифи системасидаги муҳим йўналишлардан бири бўлиб қолди. Кейинги ўн йил ичида ҳунар-техника билим юртларида саноат ва қишлоқ хўжалиги учун 70 мингдан кўпроқ малакали ишчи тайёрланди. Бундан ташқари ҳар йили Совет Иттифоқидаги ҳунар-техника билим юртларида 1.500 дан кўпроқ монгол йигит ва қизлар таълим олмоқдалар. Шу беш йилликда Монголия Халқ Республикасида яна ўнта шундай ўқув юртларини очиш кўзда тутилмоқда.

МАККАГА... СОХТА БАХТ ИЗЛАБ

Муҳаммад АБДУЛ РАУФ.
«Нэшнл Джиогрэфик» Вашингтон.

Ислом дини ақидаларига кўра Макка ва Мадинадаги муқаддас жойларни зиёрат қилиш араб қабилаларининг қадимий анъаналаридан биридир. Кўплаб мусулмонлар ғоят оғир машаққатлар чекиб Маккани зиёрат қилишади. Бу эса бугунги кунда капиталистик дунё корчалонларининг пўлат сандиқларини миллионлаб даромад билан тўлдирувчи манбага айланиб қолди.

Саудия Арабистонининг Жидда шаҳрига учадиган самолётни кутиб Байрут аэропортида кечаси билан ўтириб чиқдик. Бу ерда кўрган манзараларим хаёлимда ўчмас из қолдирди. Мен билан ўғлим Файсал тукли оқ читдан чоксиз қилиб тикилган махсус либос — ихром кийиб олгандик. Бошқа юзлаб кишилар ҳам худди шундай либосда эди. (Зиёратчилар муқаддас тупроққа кириб бориш олдидан одатда шундай кийим кийиб оладилар. — **Ред**). Биз кўп ҳам машаққат чекмай ҳаж қилаётганимиз учун оллога шукроналар келтирар эдик. Ёнимиздаги африкалик чўпон узоқ жойдан деярли бутун йўлни пиёда босиб келган, индонезиялик яна бир деҳқон эса денгизлар ошиб муқаддас тупроққа келгунча ўзининг бутун жамғармасидан айрилиб бўлган эди.

Бир замонлар Иброҳим томонидан одат тусига киритилган ҳаж қилиш маросими ҳар гал арабларнинг янгидан-янги авлодлари томонидан давом эттирилди. Бу эса Маккага бекиёс бойлик ҳамда шон-шуҳрат олиб келди. (Маккадаги Каъба эҳромини зиёрат қилиш одати ислом динидан анча олдин ҳам бор эди. — **Ред**).

Икки соатдан кейин биз Жидда шаҳрига етиб келдик. Тушга яқин Маккага йўл олдик. Яна 70 километр масофани босиб ўтиш керак эди. Бизни ҳар томондан зиёратчилар ўтириб олган автобуслар ўраб олганди.

Биринчи тўхтаган жойимиз Ҳудойбий мачити бўлди. Бу ер эрамизнинг VII асрида ислом динини ўрнатиш борасидаги курашда сиёсий бурилиш нуқтаси бўлган эди. Худди шу ерда Муҳаммад Маккада истиқомат қиладиган қурайшлар билан сулҳ тузган. Одатда қурайшлар кўп худолярлик эътиқодга эга бўлганлар. Муҳаммад пайғамбар эса биринчи бўлиб «Оллодан бошқа худо йўқ» деган эътиқодни ўртага ташлаган.

Бунга жавобан қурайшлар Муҳаммадни ҳамиша таъқиб остига олишган. Ниҳоят у Маккадан кетишга мажбур бўлган. Шундай қилиб у 622 йилда хижр қилган, яъни Маккадан Мадинага кетиб қолган. Мусулмон йил ҳисоби ана шу санадан бошланади. Қурайшлар билан сулҳ тузилгач, Маккадан 320 километр шимолда жойлашган Мадина шаҳри ва унда истиқомат қилаётган пайғамбарга қарши ҳарбий ҳаракатларга барҳам берилган. Энди Муҳаммад пайғамбар ва унинг мусулмон жамияти ўзининг диний урф-одатларини бемалол ёйиш имконига эга бўлганлар.

Каъба удумлари

Йўлда давом этар эканмиз, оқ устун олдидан ўтдик. Бу эса Макканинг муқаддас тупроғига кириб келганимизни билдирар эди. Энди биронта жониворга озор бериш тақиқланади. Биз «Мана, ҳузурингга келдик» деган сўзларни такрорлаб ҳаяжонимиз ошгандан ошиб шаҳар этагига етиб келдик. Бу ердаги уйлардан бирида ҳар йили қора матодан кисва (чодир) тикилади. Бу мато Каъба устига ёпилади.

Ниҳоят биз мусулмонларнинг энг муқаддас шаҳри — Маккага етиб келдик. Шаҳар яланғоч ва хўмрайган тепаликлар ўртасига жойлашган ғамнок бир водийда қад кўтарган. Халқаро мусулмонлар лигасининг меҳмондўст мезбонлари саудиялик студент Адиб Тилмиссанни бизга йўл бошловчи қилиб тайинлашган эди. Биз гавжум кўчалардан, икки томонда қад кўтарган дўкончалар олдидан ўтиб муқаддас масчит Ал-Харам томонга йўл олдик. Бу ерда Каъба атрофида соат стрелкасига қарши ҳаракат қилиб етти марта айланиб чиқишимиз, яъни тавоф қилишимиз керак эди. (Каъбанинг ўзи ана шу масчитнинг ичкари ҳовлисида, марказда туради. Бу — кубга ўхшаш кулранг тошдан бунёд этилган бинодир. Каъба сўзининг ўзи арабчасига куб деган маънони англатади. — **Ред**). Жаҳон дарбозасидан кирар эканмиз, намоз ўқиётган оломоннинг товушини эшитдик. Шунда масчитнинг улкан ҳовлисида, оломон денгизи ўртасида виқор билан қад кўтариб турган Каъба кўз ўнгимизда намоён бўлди.

Зиёратчилар устига қора чодир ёпилган мана шу муқаддас бинони илк бор кўрган дамларини бир умр унутолмайди. Ер куррасининг қайси чеккасида бўлмасин мусулмон бандаси кунига беш мартадан намоз ўқиётганида Каъбага қараб саждага бош қўяди.

Хўш, ҳеч қандай ҳуснга эга бўлмаган, кубсимон бу кулранг уйча нима учун шунчалик эъзозланади? Каъба — кўзни қувонтирадиган санъат асари эмас. Унга қимматбаҳо тошлар билан жило берилган ҳам эмас. Биронта мусулмон бандаси унинг марҳаматидан ёки қаҳридан «баҳраманд» ҳам бўлмаган. Каъба — ривоят қилишларича Иброҳимнинг худога сиғиниш учун махсус қурган «олло уйи» эмиш. Эрамизнинг 570 йилларига яқин Каъба яқинида Муҳаммад пайғамбар дунёга келган. Орадан 40 йил ўтгач, унинг кўз ўнгида Жаброил фаришта намоён бўлади-ю худонинг ягоналигини айтади ва Муҳаммад пайғамбардан Каъбани гуноҳкор бандаларидан ҳалос этишни сўрайди. Муҳаммад пайғамбар Маккадан кетиб қолгач орадан саккиз йил ўтиб яна шу ерга келади. Унинг ҳар бир имоси билан бутпарастлар маҳв этилган дейдилар. Шу тариқа у покмадан Каъбани муқаддас жойга айлантирган ва бандалари ҳар йили шу ерда ягона худо номига зиёрат қиладилар, дейдилар.

Биз «қора тош»га яқин бориш учун чор атрофни ҳалқадек ўраб олган одамлар оломони орасидан ўтишга ҳаракат қилардик. Бу муқаддас тошнинг диаметри 12 дюм келади. Четига кумушдан ишлов берилган. У Каъбанинг шарқий бурчагида жойлашган. Ўша қадимий бинонинг бизнинг кунларгача сақланиб қолган ягона элементи бўлмиш «қора тош» тавофнинг бошланувчи ва якунланувчи нуқтасидир. (Хажаруласвад — «қора тош» чамаси Арабистон тупроғига қадим замонларда тушган метеорит ёки метеоритнинг бир бўлаги бўлса керак. Унинг кимёвий состави ҳақида расмий илмий маълумотлар йўқ. Муқаддас зиёратгоҳ эгалари «қора тош»ни анализ қилишга йўл қўймайдилар. Англиялик саёҳатчи Ричард Бертон 1853 йили зиёратчи Ҳожи Абдулла номи остида Маккага келади. «Қора тош» яқинига келиб уни диққат билан кўриш имкониятига эга бўлади. Бертон «қора тош» аэролитдир деган хулосага келади. — **Ред**). Зиёратчилар тошга қўл теккизиш ёки уни ўпишга ҳаракат қиладилар. Негаки бу тош оллонинг ўнг қўли дейдилар. Каъба устига ёпилган қора чодирдаги қуръон оятларидан олинган зардўзи ёзувлар Каъбани илк бор бунёд қилган Иброҳим ва Исмоил ҳақида, уларнинг нажот, илм ва заковат элчисини ерга юборишни сўраб оллога илтижо этганлари ҳақида ҳикоя қилади.

...Ниҳоят биз «қора тош» ёнига яқинроқ бордик. Лекин оломон шу қадар зич эдики, тошга қўл теккизиш имкониятига эга бўлолмадик. Одамлар оқими бизни ўзи билан судраб олиб кетди. Оқимга қўшилиб борарканмиз, имкони борича «қора тошга» ёки Каъба деворига қўлимизни теккизишга ҳаракат қилардик.

Одамлар ишонадиган афсоналар

Каъба атрофини айланиб ҳар гал «қора тош» рўпарасига келар эканмиз, унга ўнг қўлимизни яқинлаштириб нуқул «оллога шукур», «оллоху акбар» деб қайтарардик. Каъба эса худди одамларнинг самимий илтижосини тинглаётган худонинг қулоғидек шундоққина бошимиз устида қад кўтариб турарди. Фуқаролар подшоҳдан шафқат сўраб тахт остига қандай тиз чўкиб илтижо қилса, биз ҳам «худо уйи»нинг атрофида шундай айланиб кўз ёши тўкар, шафқат ва омад тилардик.

Тавоф қилиб бўлгач, Зам-зам булоғидан сув ичдик. Ривоят қилишларича бир вақтлар мана шу Оби зам-замнинг минерал тузларга бой сувидан Исмоил билан Муҳаммад чанқоғини қондиришган дейишади.

Айтишларига қараганда, Иброҳим хотини Хожар билан ўғли Исмоилни кимсасиз чўлда қолдирган. Хожар билан Исмоилнинг озгина хурмоси билан суви тез орада тамом бўлган. Хожар чанқоқдан азоб чекаётган ўғлининг заҳматига чидолмай сув қидириб зир югурган. Иброҳим ташлаб кетаётганида Хожар ундан сўрайди: «Наҳотки сен бизни бу ерда худонинг хоҳиши билан ташлаб кетаётган бўлсанг?» Иброҳим бу ишни оллонинг иродаси билан қилаётганини айтади. Шунда Хожар бундай деб жавоб қилади: «Бўпти, унақа бўлса худо бизни марҳаматидан бебаҳра қолдирмайди».

Чиндан ҳам худонинг раҳми келиб, шу ерда Зам-зам булоғи пайдо бўлади. Иброҳим билан Исмоил кейинчалик булоқ бўйида «худонинг уйи»ни бунёд қилишади. Макка шаҳри шу тариқа дунёга келади.

...Зиёратчилар Маккага келгач тавоф қилишади, кейин эса «съай» маросимини бажаришга киришишади. (Бу — арабчасига югуриш, излаш деган маънони билдиради. — **Ред**). Зиёратчилар Ал-Харам масчити қад кўтарган Сафо тепалиги билан Марва тепалиги орасида етти марта у ёқдан бу ёққа югурадилар. Бу маросим Хожарнинг сув излаб елиб-югуришини англатади. Айтишларича, Хожар шундай югуриб юрганида худо юборган фаришта уни Оби замзам бўйига олиб келган эмиш.

Одатда ҳаж маросими мусулмон ой календари ўнинчи ойининг дастлабки кунларида бошланади. Зиёратчилар мана шу 70 кунлик сафарнинг ўртароғида манзилга етиб келишадими, охиридами барибир ўн иккинчи ойнинг тўққизинчи куни арафасида албатта Мино қишлоғига келиб тўхтайдилар. Бу қишлоқ Макканинг шарқида, тахминан олти километр масофада жойлашган.

Биз Мино қишлоғига етиб келганимизда бу ер одамлар ва палаткалар билан тўлиб кетган эди. Зиёратчилар пайғамбар қилган ишни давом эттириб «тик туриш» куни арафасида мана шу қишлоқда дам оладилар. Эртасига барча удумларнинг энг юксак нуқтаси бошланади. Зиёратчилар Арофат водийсида тик турган ҳолда пешиндан то қуёш ботгунча худога илтижо қиладилар.

Биз эрталабки намоздан кейин Мино қишлоғидан йўлга чиқиб Арофат водийсига қараб йўл олган оломон оқимига қўшилдик. Арофат водийси шарқ томонда — ўн икки километр нарида эди.

Зиёратчилар тиқилинч автобуслар, юк машиналари, енгил машиналар, туя ва эшакларда юриб боришарди. Баъзан пиёда юраётганлар машинадагиларга нисбатан тезроқ жилаётгандек туюларди. Йўл шу қадар тиқилинч бўлиб кетганди. Пешинга яқин ҳамма водийга етиб борди. Бу ердагилар — шоҳ ва гадо ҳам, бой ва камбағал ҳам, эркак ва аёл ҳам, оқ танли ва қора танли ҳам бир хилда оддий кийим кийиб олганди. Арофат водийси қуёшда ловуллаб ётарди.

Бу манзара хотирамга бир умр муҳрланиб қолган. Бир ярим миллион одам тандирдек қизиб ётган тошлоқ водийга тўпланиб олиб худога нола қилар, ўзининг, барча мўмин-мусулмонларнинг гуноҳини сўраб оллога илтижо қиларди.

Қуёш ботгандан кейин одамлар оқими яна Маккага йўл олди. Зиёратчилар Минога қайтар экан Муздалиф тоғи олдида тўхтайдилар. Улар бир вақтлар пайғамбар намоз ўқиганидек шу ерда намоз ўқишади. Шайтонларни уриш учун тош йиғадилар. Кейинги уч кун мобайнида Мино водийсидаги уч жойда қад кўтарган учта оқ тош устуни шайтон тимсолини билдиради.

Ой календарининг ўн иккинчи ойи бўлмиш зулхижжанинг ўнинчи куни бирон жониворни қурбон қилиб, қурбонлик байрами — идладхо тантанасини нишонлайдилар. Шундай қилиб, ҳажга якун ясалади.

Ярим кечадан кейин биз Муздалиб тоғидан Макка томонга йўл олдик. Йўлда Мино водийсида бир зум тўхтаб тош отиш маросимининг биринчи босқичини бажардик. Шундан кейин ҳар биримизнинг сочимиздан озгина қирқиб олиб ихром тугаганлигини билдиришди. (Ихром — фақат муқаддас кийим кийишгина эмас. Ихром дегани покликни, ҳамиша худони дилига жо қилишни ҳам англатади. Ихром кийган киши ҳаж тугагунча либосини ечмаслиги, тирноғи ва соқолини олмаслиги, сочини қирдирмаслиги, совун ишлатмаслиги, тишини тозаламаслиги, чекмаслиги керак. Зиёратчи бировни хафа қилмаслиги, овозини баландлатиб гапирмаслиги, ҳатто пашша ёки бургани ҳам ўлдирмаслиги, дарахтдан биронта япроқни юлиб олмаслиги керак. — **Ред**).

«Қора тош» олдидаги намоз

Шундан кейин биз ўзимиз ижарага олган хонага қайтишимиз, душга тушишимиз, одатдаги кийимни кийишимиз мумкин эди. Лекин биз тонг отгунча Ал-Харам масчити олдида қолишга, кейин идладхо байрамини бошқалар билан бирга ўтказишга қарор қилдик.

Биз Каъбага қараган балконга жойлашиб олдик. Муқаддас масчитнинг улкан ҳовлиси одамлар билан тўла эди. Панжара олдида ўтириб қуръон оятларини ўқир эканман, ҳовлига борган сайин одамлар тўлиб борар, улкан ҳовли мовий нурда товланиб турганга ўхшарди. Мен биронта одамнинг юзини ҳам, бошини ҳам аниқ кўрмасдим. Фақат қора чодир билан ёпилган Каъбанинг виқорли биноси атрофида айланаётган одамлар оқими кўзга ташланарди.

Каъба эшиклари камдан-кам ҳоллардагина, асосан уни тозалаш маросимида очишади. Бундай маросимда ҳар йили Саудия Арабистонининг қироли иштирок этади.

Қуръонга қараганда олло Иброҳимга чақалоқ Исмоил билан хотини Ҳозиарни мана шу чўлда қолдириб кетишни дилига солган. Кейинроқ эса қуръонда айтилишича Иброҳимга ўғли Исмоилни қурбон қилгин деган нидо келади. Аммо худди шу ерда, энг сўнгги дақиқада худонинг марҳамати билан Исмоил омон қолади. Унинг ўрнига қурбонлик қўй пайдо бўлади. Иброҳим билан Исмоил худди шу ерда Каъбанинг илк деворини кўтарган дейдилар. Зиёрат қоидалари ана шу воқеаларни ёддан чиқармасликка чақиради. Атрофдаги ғамгин манзаралар эса рўй берган ҳодисанинг муқаддаслигини яна бир бор таъкидлаётгандек бўлади.

Тез орада масчит одамлар билан тўлди. «Оллоху акбар!» деб бошланган азон товуши одамларни намозга чақирди. Каъба атрофида айланаётган кишилар жой-жойларида туриб қолишди. Бир зумда шовқин-сурон тинди. Қулоғимга фақат имомнинг товуши-ю, саждага бош қўйган одамлар кийимларининг шитирлаши, юрагимнинг гуп-гуп уриши эшитилиб турарди.

«Ё олло! Каъба олдида ўқиган бу намозим сўнггиси бўлмасин. Омин!»

«ЗА РУБЕЖОМ»дан.

МЕҲМОН БЎЛИНГ

Барнауллик қўли гул усталар кўҳна бино — Сибирь ёғоч меъморчилигининг ёдгорлигини таъмир этдилар. Бу ерда ўзига хос «Рус чойи» ресторани жойлашди.

Кенг ва ёруғ хоналарда, нозик ёғоч ўймакорлиги билан безатилган овчилар залида меҳмонларга ранг-баранг анъанавий рус таомлари таклиф этилади.

Чойхўрлар учун бу ерда ҳамиша қайнаб турган самовар билан тузатилган стол тахт. Улар ҳар хил тошиккулчалар, қандолат маҳсулотларидан тамадди қилишлари мумкин.

СУРАТДА: овчилар залида.
В. Садчиков фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/II да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/II да **Қалби олов.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/II да **Гулбаҳор қани?**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/II да — **Фақат ақл сотилмайди** (16.00).

КИНО

12 февралда

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«СИБИРЬ НЕФТИ» — **Фестиваль.**

«УМРНИ УЗАЙТИРИШ ИНСТИТУТИ» — **Восток.**

«ҚИЗИЛ НОН» — **Восток.**

«ШОПЕН. СОНАТА НОМЕР ИККИ», «ДУШАНБА — ОДДИЙ КУН» — **Янгиобод.**

«СИРЛИ ЕТТИЛИК», ҲАММА ИШНИ КАДРЛАР БАЖАРАДИ» — **С. Раҳимов номли.**

«ҚОР ФАНТАЗИЯСИ» — **Навоий номли.**

«МУСТАҚИЛ РАВИШДА, БИТТА-БИТТА» — **Ўзбекистон 25 йиллиги номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ОМАДИ КЕЛГАН КИШИ» — **К. Ерматов номли.**

«ТЎРТИНЧИ БАЛАНДЛИК» — **Восток.**

«БЕГОНА» — **Лисунов номли.**

«ҚАЛЪА» — **Искра.**

ХРОНИКАЛ ВА ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР ПРОГРАММАСИ — **Нукус, Пионер, Фестиваль, Москва, Дружба, Лисунов номли, Тинчлик, ВЛКСМ 30 йиллиги, Мир, Восток, Ҳамза номли, Янгиобод, Ғ. Ғулом номли, Ғунча, С. Раҳимов номли, Тошкент Советининг 50 йиллиги номли, Қозоғистон, Навоий номли, Ўзбекистон 25 йиллиги номли, Чайка, Кўкча.**

ТУРК ФИЛЬМЛАРИ ҲАФТАЛИГИ

«ХОТИНБОЗЛАР ҚИРОЛИ» — **Чайка, Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«ДАРЕ» — **Нукус.**

«КЕЛИНЧАК» — **Санъат саройи.**

«ҚИЗИЛ ДУРРАЧА» — **Восток.**

13 февралда

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«СИБИРЬ НЕФТИ» — **Фестиваль.**

«УМРНИ УЗАЙТИРИШ ИНСТИТУТИ» — **Восток.**

«ҚИЗИЛ НОН» — **Восток.**

«ШОПЕН, СОНАТА НОМЕР ИККИ», «ДУШАНБА — ОДДИЙ КУН» — **Янгиобод.**

«СИРЛИ ЕТТИЛИК», ҲАММА ИШНИ КАДРЛАР БАЖАРАДИ» — **С. Раҳимов номли.**

«ҚОР ФАНТАЗИЯСИ» — **Навоий номли.**

«МУСТАҚИЛ РАВИШДА, БИТТА-БИТТА» — **Ўзбекистон ССР 25 йиллиги номли.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ОМАДИ КЕЛГАН КИШИ» — **К. Ерматов номли.**

«ТЎРТИНЧИ БАЛАНДЛИК» — **Восток.**

«БЕГОНА» — **Лисунов номли.**

«ҚАЛЪА» — **Искра.**

ХРОНИКАЛ ВА ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР ПРОГРАММАСИ — **Нукус, Пионер, Фестиваль, Москва, Дружба, Лисунов номли, Тинчлик, ВЛКСМ 30 йиллиги, Мир, Восток, Ҳамза номли, Янгиобод, Ғ. Ғулом номли, Ғунча, С. Раҳимов номли, Тошкент Советининг 50 йиллиги номли, Қозоғистон, Навоий номли, Ўзбекистон 25 йиллиги номли, Чайка.**

ТУРК ФИЛЬМЛАРИ ҲАФТАЛИГИ

«ХОТИНБОЗЛАР ҚИРОЛИ» — **Чайка, Тошкент Советининг 50 йиллиги номли.**

«ДАРЕ» — **Нукус.**

«КЕЛИНЧАК» — **Санъат саройи.**

«ҚИЗИЛ ДУРРАЧА» — **Восток.**

ДОИМИЙ ИШГА

қўлда ҳарф терувчилар, линотипистлар, печатниклар, қабул қилувчилар, юқорида кўрсатилган ихтисослар бўйича шогирдлар, совутиш қурилмалари бўйича инженер, қозон қурилмалари бўйича слесарь, электромонтёрлар, лифтлар бўйича электромеханиклар, алоқа электромонтёрлари, токарь, слесарлар, полиграфия ускуналарини созловчилар ва слесарь-ремонтчилар, қоғоз қирқувчилар, машинистка, курьер, ёрдамчи ишчилар, фаррошлар, вахтёрлар, идиш-товоқларни йиғиштириб олувчилар, қурилиш касбларидаги ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

Ҳурматли ўртоқлар!

СОВЕТ АРМИЯСИ КУНИ БИЛАН ҚАРИНДОШЛАРИНГИЗ ВА ТАНИШ-БИЛИШЛАРИНГИЗНИ ТАБРИКЛАШНИ УНУТМАНГ!

БАЙРАМ ТАБРИК ТЕЛЕГРАММАЛАРИ

13 ФЕВРАЛЬ КУНИ

(фақат бир кун)

ИМТИЁЗЛИ ТАРИФ БЎЙИЧА

(одатдагидан 50 процент арзон)

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Бошқа шаҳарларга юбориладиган, адресатга топшириш куни кўрсатилган табрик телеграммаларини қабул қилиш 17 февралда, маҳаллийлари эса 21 февралда тўхтатилади.

ТАБРИК ХАТЛАРИ, ОТКРИТКАЛАР ВА БАНДЕРОЛЛАР ЖЎНАТИШНИ СЎНГГИ КУНЛАРГА ҚОЛДИРМАНГ.

Табрик хатлари ва откриткалар жўнатишда конверт, открытка, почта карточкасининг пастки чап бурчагида махсус ажратилган жойга адресатнинг олти рақамли почта индексини стиллаштирилган рақамлар билан ёзиб кўрсатишни, адресда эса алоқа бўлими номерини ёзишни унутманг.

Жўнатувчининг адресида ҳам «Тошкент» сўзидан олдин олти рақамли почта индексини ёзишни, «Тошкент» сўзидан кейин эса ҳарфли литер ва алоқа бўлимининг тартиб номерини ёзишни унутманг.

Бандероль, посилка, қимматбаҳо хатларда ва пул жўнатмаларида олти рақамли почта индекси адрес олдига оддий рақамлар билан ёзилади.

Телеграммаларнинг адресларида фақат жўнатувчи ва қабул қилувчига хизмат кўрсатувчи алоқа бўлимининг номерини кўрсатинг.

АЛОҚА ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ!

Тошкент шаҳар почта алоқасининг ишлаб чиқариш-техника бошқармаси.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

12 ФЕВРАЛЬ — ДУШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.45 «Мураббий». Телевизион журнал. 18.15 «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 19.00 «Беш йиллик. Тўртинчи йил». «Катта химия резервлари». 19.30 Хоккей бўйича халқаро учрашув. Миллий хоккей лигаси — СССР терма командалари. Нью-Йоркдан олиб кўрсатилади. 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.15 «Д. Шостакович — рассом ва гражданин». 23.15 «Бу мангу жилолар». Телевизион ҳужжатли фильм. 23.30 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 «Комсомол топшириғи». Болалар учун телевизион фильм. 18.00 Ўсмирлар учун. «Нурафшон давра» (рус.). 18.30 «Карпат рапсодияси». Телевизион ҳужжатли фильм. 18.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ватанпарвар». 19.30 «Ижод гулшани». Телевизион журнал. 20.30 Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Ер ва диёр тароналари». Концерт. 21.30 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.15 «Коцюбинскийлар оиласи». Бадиий фильм. 1-серия. «Бўрон олдидан». 23.20 Биринчи лига эркаклар командалари ўртасида волейбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Тошкент) — АСК (Ростов-Дон) «Меҳнат резервлари» спорт комплексидан репортаж (ёзиб олинган). 23.50 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

18.55 Кўрсатувлар программаси. 19.00 «Кўча ҳаракати хавфсизлиги учун». 19.15 «Шифокор экрани». 19.45 «Агар мен севиб қолсам». Телевизион бадиий фильм (рус.). 21.00 Тошкент янгиликлари.

13 ФЕВРАЛЬ — СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Вақт» информацион программаси. 9.50 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.15 «Орлёнок» телестудиясининг концерт зали. 11.00 «Альбомдаги варақ». Телевизион бадиий фильм. 12.25 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Мамлакат меҳнат коллективларига бағишланган туркумдан ҳужжатли фильмлар программаси. 16.25 Ч. Дарвин туғилган куннинг 170 йиллигига. «Эволюциянинг ҳаракатлантирувчи кучлари». 16.55 «Рус тили». 17.25 СССР халқларининг қўшиқлари ва рақслари.

17.55 «Қолоқларсиз ишлаш деганда нимани тушунамиз». Ростов машинасозлик заводининг бригада бошлиғи А. П. Исаев сўзи. 18.10 Енгил атлетика бўйича СССР чемпионати. Минскдан олиб кўрсатилади. 19.00 «Қувноқ ноталар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Тарханлар» телевизион ҳужжатли фильм. 19.40 «СССР Олий Советига сайловлар олдидан». 19.55 Ж. Россини. «Севиль сартароши». Фильм-опера. «Оттавио-Поджи» маҳсулоти (Италия). 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.15 Хоккей бўйича Европа чемпионларининг кубоги. «Польди» (Кладно) — «Спартак» (Москва). 2-ва 3-даврлар. ЧССРдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Петя лақабли қуён ва сеҳрли рояль». Болалар учун мультфильм. 18.15 Болалар учун. «Ўсмирлар ижоди». 18.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.00 «Миллионлар ленинча университети». «Социализм аста-секин ўсиб коммунизмга ўтишининг мазмуни ва характери». 19.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Сенинг замондошинг». 19.50 «Буюклар симфонияси». СССР халқ рассоми С. Б. Вирсаладзе туғилган куннинг 70 йиллигига. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Мўътабар Йўлдошева ва Қувондиқ Искандаров концерти. 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.15 «Илғор тажриба мактаби». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 22.30 «Коцюбинскийлар оиласи». Бадиий фильм. 2-серия. «Бўрон». 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

18.55 Кўрсатувлар программаси. 20.10 Реклама. 20.25 «Мелодия. Пахмутова қўшиқлари». Фильм-концерт. 21.00 Тошкент янгиликлари.

4 бет. ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, Ленин проспекти, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 32-53-83; қурилиш — 32-58-83; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан, маориф ва олий ўқув юртлари — 32-54-10; [маданият] ва санъат — 32-56-81; [«Хорошо»] — 32-28-65; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85, хатлар — 32-29-70; [эълонлар] бўлими — 38-81-42, навбатчи диспетчер 32-78-94, нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-00-50.

12 ФЕВРАЛЬ, 1979 й. Р. 12865. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Е — 1235.